Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган. № 75 (6. 864) 1989 йил 31 март, жума Баҳоси 3 тийин

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА УЧРАШУВ

29 март куни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. С. Горбачев КПСС Марказий Комитетида оммавий ахборот воситаларининг раҳбарлари билан учрашиб, улар ҳузурида КПСС Марказий Комитети 1989 йил март Пленуми ва сайлов кампанияси якунлари билан боғлиқ масалалар хусусида нутқ сўзлади.

Учрашувда Е. К. Лигачев, В. А. Медведев, Г. П. Разумовский ўртоқлар иштирок этдилар.

М. С. Горбачевнинг нутқи матбуотда эълон қилинади.

(ТАСС).

Тонгги газеталарда

⊙ 29 март куни Москвада, Союзлар уйида СССР халқ депутатлари сайловини ўтказувчи марказий сайлов комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлис ҳақидаги расмий хабар бугун тонгги газеталарда эълон қилинган.

⊙ «Халқ сайлаб олди» — мамлакатимизда бўлиб ўтган СССР халқ депутатлари сайловига бағишланган «Правда» газетасининг бугунги бош мақоласи ана шундай номланади.

⊙ Газетанинг тўртинчи ва бешинчи саҳифаларида навбатдаги «Правда» жумаликлари» рубрикаси остида «Саждагоҳлар ва олабўжилар» сарлавҳали танқидчининг публицистик мақоласи ва Александр Каптонинг «Ўртоқ Фидель» сарлавҳали инсон ва революция портретига чизгилари эълон қилинган.

АГРОСАНОАТ КОМПЛЕКСИНИ ЖАДАЛ РИВОЖЛАНТИРИШ, ОЗИҚ-ОВҚАТ ПРОГРАММАСИНИ ҲАЛ ЭТИШ САРИ

30 март куни Тошкентда бўлиб ўтган анъанавий баҳорги қурултой — агросаноат комплекси ходимлари республика кенгашининг қатнашчилари Ўзбекистон агросаноат комплексини янада ривожлантириш, унинг самарадорлигини ошириш, аҳолини озиқ-овқат, саноатни эса хом ашё билан таъминлашни яхшилаш йўлларини белгиладилар. Қурултойда ишлаб чиқариш илғорлари, олимлар, мутахассислар, партия ва совет ходимлари иштирок этдилар.

Қурултойни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси М. И. Иброҳимов очди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов доклад қилди.

Музокараларда Жиззах районидаги Навоий номли колхоз бригадири Т. Раҳмонқулова, Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари С. Мамарасулов, Тахтакўпир районидаги «Совет Ўзбекистони» совхозининг механизатори М. Жубанишев, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлими президиуми раисининг ўринбосари Ш. Иброҳимов, Янгийўл районидаги «Коммунизм» колхозининг раиси М. Исматов, Москва районидаги «Правда» колхозининг бригадири Ф. Иброҳимов, Шаҳрисабз районидаги Энгельс номли колхоз раиси К. Ҳақбердиев, Р. Р. Шредер номли Боғдорчилик, узумчилик ва виночилик илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори М. Мирзаев, «Каттақўрғон» чорвачилик саноат комплекси директори Р. Агабебян, Бухоро районидаги У. Юсупов номли колхоз механизатори Ю. Сафаров, Янгиариқ районидаги Киров номли колхоз механизатори Б. Собиров, Ўзбекистон Ёзувчилар союзи правлениесининг секретари А. Орипов, Фарғона область Киров район партия комитетининг биринчи секретари Н. Раҳимов, «Совет Ўзбекистони» газетасининг редактори Ў. Усмонов, Поп районидаги «Ленинград» колхозининг бригадири Д. Раҳматова, Ўрта Осиё Ўсимликларни ҳимоя қилиш илмий-тадқиқот институтининг директори Г. Алимуҳамедов қатнашдилар.

Қурултой иштирокчилари республиканинг барча меҳнаткашларига мурожаатнома қабул қилдилар.

Қурултой ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзолари ва аъзоликка кандидатлари В. П. Анишчев, П. В. Догонкин, Ғ. Ҳ. Қодиров, Ш. З. Камолхўжаев, М. М. Мирқосимов, Қ. Саликов, М. Ҳ. Холмуҳамедов, И. Ҳ. Жўрабеков, А. С. Ефимов, Б. Ф. Сатин, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари Т. А. Ешимбетова, А. П. Романовский, республика Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари П. М. Абдураҳмонов, Қ. Ҳ. Маҳамадалиев, С. У. Султонова қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

Республика агросаноат комплекси ходимларининг қурултойида.

В. Молгачев фотолари.

⊙ Республика агросаноат комплекси ходимлари қурултойида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Р. Н. Нишонов қилган «Март Пленуми йўлидан» доклади ва Ўзбекистон агросаноат комплекси ходимлари қурултойи қатнашчиларининг республика барча меҳнаткашларига мурожаатномаси бугун республика газеталарида эълон қилинган.

Тошкент шаҳар партия комитетининг II пленуми

XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси, КПСС Марказий Комитети март (1989 йил) Пленуми талаблари асосида шаҳарнинг озиқ-овқат таъминотини яхшилаш юзасидан шаҳар партия ташкилоти, совет ва хўжалик органларининг вазифалари тўғрисида

Докладчи—Тошкент шаҳар партия комитетининг биринчи секретари Б. Ф. Сатин

Бундан икки ҳафта муқаддам КПСС Марказий Комитетининг аграр сиёсат масалаларига бағишлаб ўтказилган Пленуми меҳнаткашларда зўр қизиқиш уйғотди. Пленум жамиятимиз тараққиётининг энг катта муаммоси — XIX Бутуниттифоқ партия конференциясида ниҳоятда ўткир қилиб қўйилган озиқ-овқат муаммосига қандай ёндошиш ва уни ҳал қилиш кераклигини кўрсатиб берди.

Кейинги икки йил мобайнида шаҳар партия ташкилоти шаҳарликларни озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни яхшилаш чораларини кўрди, кўпгина меҳнат коллективлари, совет ва хўжалик органлари бу ишда фаолроқ қатнашадиган бўлиб қолдилар. Шаҳарда сут маҳсулотлари, сабзавот билан таъминланиш бирмунча яхшиланди. Гўшт маҳсулотлари, меҳнаткашлар ва аҳолининг барча категориялари ўртасида тақсимланиши чоралари кўрилмоқда.

Аммо кўпгина озиқ-овқат маҳсулотларига бўлган эҳтиёж ҳамон қондирилмаяпти. Ҳозир шаҳарнинг ҳар бир аҳолиси белгиланган истеъмол нормасига нисбатан 78,2 процент гўшт ва гўшт маҳсулотлари, 92,2 процент сут маҳсулотлари, 52,3 процент картошка, 43,2 процент узум, мева ва резавор мева олмоқда.

Сут маҳсулотларининг турлари, консерваланган сабзавотлар жуда кам, қиш фаслида сабзавот ва меваларнинг турлари айниқса оздир.

Шаҳар пештахталаридаги аҳволга баҳо бера туриб, унинг фақирлигини қишлоқ хўжалигидаги камчиликлар билан изоҳлаш мумкин. Бу ҳақиқатга тўғри келади. Аммо ҳозир бу тармоқда қатъий чоралар кўрилмоқда.

Жумладан, Тошкент областида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини ташкил этишга ёндошувлар анча ўзгармоқда, ғўза ва каноп экиладиган майдонлар 40 минг гектар камайтирилмоқда. Бўшатиладиган майдонлардан картошка, сабзавот, озуқа экинлари етиштириш, боғ ва токзорларни кўпайтириш учун фойдаланилади.

Бошқа масалалар ҳам ҳал қилинмоқда. Яъни, мамлакат, республика ва областимизнинг қишлоқ хўжалигида жиддий ўзгартишлар мўлжалланган бўлиб, озиқ-овқат маҳсулотлари кўпайишида бунинг самарасини кўриш мумкин.

Биз, шаҳарликлар озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш муаммосини ҳал этишни жадаллаштира оламизми? Ҳа, жадаллаштира оламиз. Тошкент шаҳри талайгина саноат потенциалига, қурилиш комплексига, етарли даражада ривожланган илм-фанга эга. Қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини жадаллаштиришга улар қўшаётган ҳисса эса ниҳоятда камдир.

КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ В. П. Никонов шу йил февраль ойида Харьковда ўтказилган кенгашда шундай деди: «Бу масалада саноат потенциали қандай ишга солинганига бир назар ташланг: агар Белгородда ҳар минг сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришга агросаноат комплекси учун 50 сўмлик иш бажарилса, Тошкентда... 6,2 сўмлик иш бажарилмоқда...»

Биз аҳволга реал назар ташлашимиз ва муаммо умуман областда, республикада, мамлакатда қачон ҳал этилишини кутиб турмаслигимиз керак. Биз бугун, эртага, келгусида ўзимизга ажратилаётган озиқ-овқат маҳсулотларига қўшимча равишда нималарга эга бўлишимиз, Озиқ-овқат программасини қанчалик тез ҳал қилишимиз сиз билан бизнинг ўзимизга боғлиқдир.

Шу боисдан ҳам биз ўтган йилнинг иккинчи ярмида шаҳар аҳолисини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилашга доир конкрет программани ишлаб чиқишга киришдик. Уни тайёрлашда меҳнат коллективлари, партия комитетлари, совет органлари иштирок этдилар. Шаҳар газеталарининг ўқувчилари, хат муаллифлари кўп таклиф киритдилар.

Бугун кўриб чиқиш учун тақдим этилган ҳужжатлар — коллектив меҳнат самараси бўлиб, улар шаҳар Совети ижроия комитети билан шаҳар партия комитети бюросининг мажлисларида муҳокама қилинди. Келинг, шу ҳужжатларни муҳокама этайлик, қайсидир қоидаларни ривожлантирайлик, баъзиларини қўшайлик.

Аммо энг асосий фикр шундан иборатки, шаҳар коммунистлари, меҳнат коллективлари бу йўлни қўллаб-қувватлашлари, программани амалга оширишга қўшилишлари, барча резервларни ишга солишлари лозим.

Ўзларингиз сезган бўлсангиз, шаҳар партия комитети бюроси марралар, белгиланган натижалар олис истиқболда — 2000 ёки 2010 йилларда эмас, балки яқин 2 йил ичида самара берилиши зарурлигига асосланади. Шу боисдан ҳам икки йил мобайнида озиқ-овқат маҳсулотлари етказиб беришни камида 15—20 процент кўпайтириш, 1995 йилга бориб эса нормативларга чиқиб олиш имконини берадиган ишлар ҳажмини бажариш вазифаси қўйилмоқда. Шаҳарнинг ҳар бир районй мавжуд фондларга қўшимча равишда қанча, қандай ва нималар ҳисобига озиқ-овқат маҳсулотлари етиштира олиши мумкин ва лозимлигини қатъий билиши керак.

Шаҳар корхоналари ва ташкилотларининг ёрдамчи хўжаликлари иш самарадорлигини ошириш ўртага қўйилган вазифани ҳал этишни жадаллаштиришнинг муҳим йўлларидан биридир. Ҳозир бизда 500 тадан зиёд кишиси бўлган 400 дан кўпроқ меҳнат коллективи бор. Шулардан фақат 68 таси ўз ёрдамчи хўжалигига эга.

Бизга кўпинча шундай савол беришади: нима учун ёрдамчи хўжаликларни ёқлаяпсизлар, ахир бу хўжаликларда арзимас миқдорда маҳсулот олинади, харажатлар ҳам шу қадар кўпки, таннарх ҳаддан ташқари юқори, бундай хўжаликлардан ҳеч қандай наф йўқ. Бунга нима деб жавоб қайтаришим мумкин? Тўғрисини айтсак бу савол баҳслидир. Ахир бу ишни қандай юритишга боғлиқ-ку. Масалан, «Узтрансспецстрой» ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли Қўйлиқ асфальт-бетон заводи партия, касаба союз ташкилотларининг, меҳнат коллективи ва маъмуриятининг бу соҳадаги ишини олиб кўрайлик. Завод коллективи ўз ёрдамчи хўжалигини ривожлантириш тўғрисида қарор қабул қилиб тез суръатлар билан «ҳашар» усулида чўчқачилик ва бўрдоқичилик бўлимларини, ем-хашак омборларини барпо этди, ҳозирги вақтда озуқа ошхонаси монтаж қилинмоқда, саҳни 1 минг квадрат метрли теплица қуриб битказилди. У ҳозирдаёқ самара бермоқда. Корхона ходимлари ўтган йили 2,2 тонна гўшт, 450 килограмм асал олдилар. ангор эчкилари юнгининг дастлабки туркуми топширилди. Бироқ, завод ходимлари бу ишнинг бошланиши холос, деб ҳисоблаб бирлашманинг бутун ёрдамчи хўжалигини ўз балансига олишга ва уни зарар кўрувчи хўжаликдан рентабелли хўжаликка айлантиришга эришишга аҳд қилдилар. Бекобод районида 200 гектар ер ўзлаштирила бошлади.

Бу ерда мавжуд чорвачилик базасини анча кенгайтириб, озуқабоп экинлар етиштириш ҳам режалаштирилмоқда.

«Гордорстройремонт» тресги ишлаб чиқариш-технология комплектацияси бошқармасининг ёрдамчи хўжалигида 1988 йил якунларига кўра ҳар бир ишловчи ҳисобига 25 килограмм гўшт, 32 килограмм сут, 2 килограммдан кўпроқ асал олишди.

Шаҳар корхоналари ва ташкилотларининг кучлари билан Тошкент шаҳар ижроия комитети умумий овқатланиш бош бошқармаси ҳузурида саноат кўламидаги чўчқачилик комплекси барпо этилган бўлиб, бу комплекс 1988 йилнинг ўзидагина 1764 тонна гўшт реализация қилди.

Умуман шаҳарда икки йил ичида ёрдамчи хўжаликларда гўшт етиштириш 1,5 баравар, сут етиштириш 2 баравардан зиёд кўпайди. Бу ерда ҳар бир ишловчи ҳисобига гўшт етиштириш 6 килограммдан 10,2 килограммгача ошди.

Ёрдамчи хўжаликлар учун ажратилган ҳайдаладиган ерларнинг умумий майдони ҳозир 9,7 минг гектарни ташкил этади. Ана шу майдонларда 1988 йил 923 тонна картошка, 1,5 минг тонна мева, 3879 тонна полиз маҳсулотлари, 3224 тонна сабзавот етиштирилди. 10,2 минг тонна хашак ва 8,2 тонна ширали озуқа тайёрланди, 68,4 тонна асал олинди. Чорва туёғи кўпайди, ҳозирги вақтда 6 минг бош қорамол ва худди шунча қўй-эчки, 26 мингтадан кўпроқ чўчқа бор.

Шунга қарамай, умуман ёрдамчи хўжаликларни ривожлантириш суръатлари, улар фаолиятининг самарадорлиги бизни қаноатлантирмаяпти. Ўзингиз кўринг—ўз ёрдамчи хўжаликларига эга бўлган корхоналарда фақат 121,3 минг киши ишламоқда, бу эса шаҳарда ишловчилар умумий сонининг атиги 8 процентини ташкил этади. «Средазэлектроаппарат» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ўртоқ» фабрикаси, Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси, булка-кондитер комбинати ҳамда бошқа бир қанча катта корхоналар шу пайтгача ҳам ўзининг ёрдамчи хўжалигига эга эмас.

Кўпгина ёрдамчи хўжаликларда гўшт етиштиришни кўпайтириш ем-хашак базаси, чорвачилик ва деҳқончиликнинг зарур маданияти, молларни парвариш қилишнинг мутаносиб рациони билан мустаҳкамланмаган. Дарҳақиқат, ем-хашак етиштириш учун яроқли экин майдонларини кўпайтирмай туриб, белгиланган марраларга эришиш ниҳоятда мураккаб бўлади. Бунда ҳам биз область партия комитетининг мададига ва область ижроия комитетининг конкрет ёрдамига умид боғлаймиз. Аммо сиз билан бизнинг ёрдамни пассив ҳолда кутиб туришга ҳам ҳаққимиз йўқ. Табиийки, вужудга келган вазиятда мавжуд ернинг деярли ҳар квадрат метридан самарали фойдаланиш тўғрисидаги масала айниқса, ўткир бўлиб қолмоқда. Хўш, амалда биз нималарга эгамиз? Масалан, «Тошкент трактор заводи» бирлашмаси 1984 йилдаёқ Коммунистик районида ажратилган 100 гектар ердан ҳозирги пайтгача фақат ўндан бир қисмини ўзлаштирган. Ёрдамчи хўжаликдан шундай фойдаланилгач бирлашмада йилига ҳар бир ходим ҳисобига 3,5 килограмм сабзавот ҳамда 100 граммдан ҳам камроқ гўшт ва асал олинаётганига ажабланмаса ҳам бўлади. Буни завод ходимларининг дастурхонига қўшимча деб айтишга ҳам тил бормайди.

Биз ёрдамчи хўжаликлардаги ишларнинг аҳволини анча ўнглаб олишимиз, бундай хўжаликларни ривожлантириш — озиқ-овқат муаммосини ҳал этишнинг энг муҳим йўналишларидан бири эканини узил-кесил англаб етишимиз керак. Ёрдамчи хўжаликларни ташкил этиш чоғида кооперация принципларини кенгроқ қўллаш, маблағларни бирлаштириш йўли билан қўшма бўрдоқичилик хўжаликлари, фермаларни барпо этиш, колхоз ва совхозлар билан шартномавий муносабатларни ривожлантириш, ижара ва оилавий пудратлардан фойдаланиш, зарар кўраётган хўжаликлар, фермаларни сотиб олиш ёки ижарага олиш зарур.

Бўка районида абразив комбинатининг ёрдамчи хўжалигини ривожлантириш учун иншоотлари ва ерлари бор. Аммо унинг бир ўзи буни уддалай олмайди. Пайчилик асосида бошқа корхоналарни жалб этиш керак ва бу келгуси йилдаёқ ўз самарасини беради.

Корхоналарнинг партия, касаба союз ташкилотлари, меҳнат коллективлари кенгашлари ва маъмуриятлари қўшма агросаноат бирлашмаларини ташкил этиш мумкинлиги масалаларини ҳам активроқ кўриб чиқишлари лозим. Афтидан Тошкент область агросаноат комитети ҳам бундай қарорларни излаб топишга яна ҳам амалий равишда ёндошиши лозим бўлса керак.

(Давоми 2-бетда).

Қонунга мувофиқ

Аввалгидек СССР халқ депутатларига сайловлар мавзуси одамларнинг диққат марказида турибди. Округ сайлов комиссияларининг сайлов натижалари тўғрисидаги ахбороти эълон қилингандан сўнг «Оқшом» газетхонлари телефон орқали ва хатларда сайловларнинг боришига тааллуқли, бўлажак такрорий овоз беришлар ва қайта сайловлар тўғрисида кўпгина саволлар беришди. Биз ана шуларнинг айримларига жавоб беришни Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетининг секретари В. Ф. Манастирецкаядан илтимос қилдик.

— Валентина Федоровна, Сиз газетамиз саҳифаларида сайловолди кампаниясининг бориши ва унинг ўзига хос хусусиятлари ҳақида сўзлаб берган эдингиз. Энди кўплаб оқшомхонлар шундай савол беришяпти: такрорий овоз бериш билан қайта сайловлар ўртасидаги фарқ нимада?

— Жиддий фарқи бор. «СССР халқ депутатларига сайловлар тўғрисида СССР Қонуни»нинг 60-моддасида айтилишича, округда такрорий овоз бериш энг кўп овоз олган икки номзод бўйича округ сайлов комиссиясининг қарори асосида ўтказилади. Масалан, 596-Тошкент-Акмал Икромов территориал округи бўйича бу ерда депутатликка номзодларнинг бирортаси ҳам халқ депутати этиб сайланмагани учун 1989 йил 9 апрелда такрорий овоз бериш ўтказилади.

Қайта сайловлар чоғида эса сайловлар тўғрисидаги СССР Қонунининг 61-моддасига мувофиқ халқ депутатлигига номзодлар кўрсатиш янгитдан бошланади. СССР халқ депутатларига сайловлар марказий сайлов комиссиясининг қарорига кўра қайта сайловлар депутатликка кўрсатилган номзодлар иккитадан зиёд бўлмаган ва уларнинг бирортаси ҳам сайланмаган сайлов округларида 1989 йил 14 майда ўтказилади. Қайта сайловлар учун номзодлар кўрсатиш 1989 йил 13 апрелгача бўлиб ўтади. Уларни рўйхатга олиш шу йилнинг 16 апрелигача ўтказилади. Сайловчилар билан номзодларнинг учрашувлари улар рўйхатга олинган кундан бошлаб 1989 йилнинг 13 майигача бўлиб ўтади. Қайта сайловлар чоғида овоз бериш умумий сайловлар ўтказиш учун тузилган сайловчиларнинг рўйхатлари бўйича ўша сайлов участкаларининг ўзида бўлиб ўтади. Рўйхатлар умум танишиши учун 1989 йилнинг 3 майидан тақдим этилади.

— Участка сайлов комиссиялари овозларни ҳисоблаб чиқиш чоғида кўпгина бюллетенларни ҳақиқий эмас деб топди...

— Ҳа, айниқса депутатликка икки ва уч номзод кўрсатилган округларда уларнинг миқдори кўпроқ бўлди. Сайловлар тўғрисидаги Қонуннинг 54-моддасида айтилганидек, кўрсатиб ўтилган намуналарга мос келмайдиган бюллетенлар, шунингдек овоз бериш чоғида битта номзоддан кўп номзод қолдирилган бюллетенлар ҳақиқий эмас деб топилади. Бундай бюллетенлар афсуски, жуда кўп бўлиб чиқди. 117-Тошкент — Октябрь миллий-территориал округи бўйича бундай бюллетенлар сони 25 мингта, 596-Тошкент — Акмал Икромов территориал округи бўйича 10,2 мингта, 598-Тошкент — Киров округи бўйича 16,3 мингтани ташкил этди. Бу шуни кўрсатиб турибдики, участка сайлов комиссияларининг, ахборот-ташвиқот марказларининг аъзолари аҳоли ўртасида овоз бериш тартиби ҳақида етарлича тушунтириш ишларини олиб бормаганлар.

Зотан, бўлиб ўтган сайловларнинг натижалари шуни ҳам кўрсатиб турибдики, сайловчилар овоз бериш жараёнига мутлақо янгича ёндошганлар, яъни халқ ҳақиқатан ҳам давлат ҳокимиятининг олий органига ўзларининг энг муносиб вакиллари учун овоз берадилар.

Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетида халқ депутатларига бўлиб ўтган сайловлар бўйича материаллар умумлаштириляпти, сайловлар ўтказиш практикасини янада такомиллаштириш бўйича тавсияномалар, шунингдек сайловлар тўғрисида СССР Қонунининг айрим моддаларини қиёмига етказиш бўйича таклифлар ишлаб чиқилмоқда.

Суҳбатни **Г. УСТИМЕНКО** олиб борди.

Тошкент шаҳар партия комитетининг II пленуми

XIX Бутуниттифоқ партия конференцияси, КПСС Марказий Комитети март (1989 йил) Пленуми талаблари асосида шаҳарнинг озиқ-овқат таъминотини яхшилаш юзасидан шаҳар партия ташкилоти, совет ва хўжалик органларининг вазифалари тўғрисида

(Давоми. Боши 1-бетда).

Коллектив боғдорчилик ва узумчиликни ривожлантириш, аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашда муҳим кўмакларнинг биридир. Ҳозирги вақтда шаҳарликларнинг салкам 40 мингта участкаси бўлиб, шуларнинг тўртдан уч қисми ўн иккинчи беш йиллик мобайнида ажратиб берилган.

Ҳисоб-китоблар шуни кўрсатмоқдаки, тўғри ёндошилган тақдирда ана шу участкаларнинг самарадорлигини икки баравар ва ҳатто уч баравар ошириш, мева-сабзавот маҳсулотларига бўлган ўз эҳтиёжларини тўла-тўкис қондириш мумкин. Масалан, «Фан», «Текстильшчик», «Водник» боғдорчилик-узумчилик ширкатларининг аъзолари ўз оилаларининг сабзавот, мева, картошкага бўлган эҳтиёжларини амалда батамом таъминламоқдалар, шу маҳсулотларнинг қолган қисмини эса тайёрловчиларга топширмоқдалар ёки аҳолига сотмоқдалар.

Аммо одамлар олинган ерларни ўзлаштиришдаги жиддий қийинчиликлардан кўпинча нолимоқдалар. Чунки участкани ажратиб берибгина қолмай, шу билан бирга уни саранжом-саришта қилишда кишиларга ёрдам бериш ҳам керак. Лекин бир қанча корхоналарда ерларни ўзлаштиришда ходимларга шундай ёрдам берилмаяпти. 1987 — 1988 йилларда ажратилган кўпгина участкаларда сув келтириш, электрлаштириш, транспорт масалалари шу пайтгача ҳам ҳал қилинмаган.

Эндиликда биз вазифани шундай қўймоқдамиз: яқин 2—3 йил ичида шаҳарликларнинг боғ участкаларига бўлган талаб эҳтиёжи принцип жиҳатдан таъминланиши зарур. Тошкент атрофида, яқин теварақдаги районларда бекор ётган тепалик майдонлар, унумсиз ерлар бор. Уларни ўзлаштириш, бу ишга корхоналарни жалб этиш керак. Боғ участкаларининг эгалари ўзларининг қунт билан қилаётган меҳнатлари туфайли тез самара бераётганликларини, ўша участкалардаги ҳосил юқори эканлигини тажриба кўрсатиб турибди. Энг муҳими эса боғдорчилик-узумчилик ширкатларининг аъзолари қишлоқ хўжалик маҳсулотларининг истеъмолчиси, харидоридан уларни етиштирувчига айланиб қоладилар, бинобарин жамоат секторида етиштирилаётган нарсалар кўпроқ миқдорда бошқаларга етиб боради. Боғ жисмоний чиниқиш, болаларни меҳнатга ва дам олишга ўргатиш ҳам эканлиги тўғрисида гапирмасам ҳам бўлади.

Биз область партия комитетидан, область ижроия комитетидан, қишлоқ районлари ва хўжаликларнинг раҳбарларидан бу вазифани ҳал этишда тез ёрдам беришларини ўтиниб сўраймиз.

Ушбу масалаларни ҳал этиш билан бир қаторда Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик институти, манзарали боғдорчилик совхози ширкатларга муҳим ёрдам беришлари мумкин бўлур эди, уларнинг коммунист раҳбарлари барча истовчиларни мевали дарахт кўчатлари, қора тупроқ, ўғитлар билан таъминлаш йўлларини ўйлаб кўришлари керак. Қолаверса боғдорчилик-узумчилик ширкатларининг аъзоларинигина эмас, балки шаҳар чегарасидаги хусусий уйларнинг эгаларини ҳам таъминлаш мумкин бўлар эди.

Шаҳарликларнинг шахсий ёрдамчи хўжаликлари озиқ-овқат маҳсулотларини тўлдиришнинг анъанавий манбаидир. Ҳозирги вақтда шаҳарда 25 минг бош қора мол, 114 мингта парранда, қўй ва қуён гражданларнинг хусусий мулкидир. Шаҳардаги 94 мингта уйдан хусусий мулк ҳуқуқи билан фойдаланилмоқда. Ана шу уй эгаларининг ярмидан кўпроғида мол боқиш имконияти бор.

Биз буни мутлақо унутиб қўйдик. Мен маҳаллаларда бўлиб оқсоқоллар ва ёшлар билан суҳбатлашдим. Одамлар сигир, қўй, товуқни бажонидил боқишни истайдилар. Моли бор кишилар кўп сут ва гўшт олишмоқда. Келинг, уларга ёрдам берайлик.

Шу билан бирга, шахсий мол боқа оладиганларнинг ҳаммаси ҳам бунинг учун зарур шароитларга эга эмас. Хонадонларда чорвачиликни ривожлантиришга тўсқинлик қилаётган асосий сабаблардан бири ем-хашак билан таъминлаш системасининг йўқлигидадир. Агар район ижроия комитетлари мол боқаётган аҳолини маҳалла комитетлари орқали ем-хашак билан яхши таъминлашни ташкил этганларида хонадонларнинг ўзидангина ҳар йили сал кам 4 минг тонна гўшт ва 7 минг тонна сут олиш мумкин.

Биз ҳали ҳам жуда пассив бўлиб, омилкор эмасмиз. Ем-хашак етишмаслиги тўғрисида, бу масала жуда мураккаб ва ҳал этилиши қийинлиги тўғрисидаги умумий мулоҳазалардан нари ўтаётганимиз йўқ. Масалан, хашак — пичан, сомонни четда, яъни Қозоғистонда ва ҳатто РСФСРда тайёрлаш каби резервдан амалда фойдаланмаяпмиз.

Мол боқиш учун овқат чиқитларини йиғиш каби ресурсдан фойдаланиш амалда ташкил этилмаган.

Ҳар йили шаҳарда нон чиқитларининг ўзидангина 10 тонна, бошқа овқат чиқитларидан 86 минг тонна йиғилиб қолади. Ўтмай қолган сабзавот, мева, карам барглари, палакдан юзлаб тоннаси ташлаб юборилади. Шаҳар корхоналарининг кучи билан уларни қайта ишлайдиган бир қанча озуқа цехларини барпо этса бўлмайдими ахир? Уларни қуриш лозим, бу фойда ҳам келтиради. Келгуси йил озуқани яна бунинг устига витаминли қўшимчалар билан ишлаб чиқара бошлаш реал вазифадир.

Шаҳардаги озиқ-овқат саноатида ҳам чиқитлар—широт, пўстлоқ, барда йиғилиб қолади. Биз ана шу озуқанинг бир қисми шаҳар аҳолиси ва ёрдамчи хўжаликларга етказиб берилиши учун республика ҳукумати олдида ҳаракат қиламиз. Колхозлар шаҳарга кўк беда, сулини ҳам сотишлари мумкин бўлур эди.

Хуллас, ем-хашак муаммосини ҳал этишни мустаҳкам заминга қўйиш керак. Зооветеринария хизмати ишини яна ҳам юқорироқ даражага қўйиш, аҳолига ёш моллар ва жўжалар сотиш каби масалаларни ҳам ўйлаб кўриш зарур.

Шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги ўзаро муносабатлар принципиал жиҳатдан мутлақо ўзгача асосга ўтказилмоқда. Ҳозир қишлоқ аҳлидан қарзни узиш пайти келди, қишлоқ хўжалигига катта оталиқ ёрдами талаб қилинади, деб кўп гапирилмоқда. «Оталиқ» сўзи истеъмолдан чиқариб ташланса тўғрироқ бўлса керак, чунки бу сўз эндиликда қандайдир таҳқирона бўйсунишни олдиндан белгилаб қўяди, бири саховатпеша-ю, иккинчиси эса илтимосчидир. Қишлоққа ўзаро манфаатли ҳамкорлик асосидаги амалий ёрдамсиз иш битмаслиги равшан.

Шуни ҳам рўй-рост эътироф этиш керакки, социал даража, хизматлар билан таъминланиш, меҳнат шароити жиҳатидан қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари бенасибдирлар. Уларнинг меҳнати эса осон эмас. Келинг, ҳамма ишлар учун уларга катта раҳмат айтайлик.

Хўжалик ҳисоби шароитида қишлоққа қандай ёрдам бериш кераклиги эса бошқа масала. Меҳнат коллективларининг кенгашлари ҳамма нарсани ҳисоб-китоб қилиб чиқишлари лозим. Шартномаларга асосланган ўзаро манфаатли ҳамкорлик қилиниши керак. Масалан, мен сенга бирон нарсани бажариб бераман, сен эса бизнинг коллективимизга қўшимча маҳсулот етказиб берасан. Колхозга фақат озуқа цехи ёки ферма қуриб беришнинг ўзигина шарт эмас, Хўжаликда ишлаб чиқариш даражаси юқори бўлса колхоз, совхоз ўз кучларини ўша ерга жамлайверсин, самарани кўпайтираверсин, завод эса бу ерда яслилар, қасалхона, мактаб қуриб беради, бу маблағларга улар давлатга етказиб бериладиганидан ташқари қўшимча гўшт, сут, сабзавот берадилар. Бизда бундай мисоллар бор, шаҳар партия конференциясида биз «Средазтрансстрой» тресги билан Чиноз районидаги «Москва» колхози коллективларининг ҳамкорлигини қайд этиб ўтган эдик.

Шаҳар районлари ва корхоналарини қишлоқ районлари ҳамда хўжаликларига бириктиб қўйишга доир сизларда мавжуд ҳужжатларга мана шулар асос қилиб олинган. «Ташгорстрой» территориал қурилиш бирлашмасининг 2-уйсозлик комбинати «Лимонарий» билан, Тошкентдаги 3-уйсозлик комбинати «Ильич» колхози билан, ҳажмли-блокли экспериментал уйсозлик комбинати «Халқобод» совхози билан, «Промстрой» бирлашмаси Сегизбоев номли колхоз билан шартнома тузганлиги шуни кўрсатувчи бир намунадир.

Шаҳарнинг меҳнат коллективлари бу йил 20 гектар теплица барпо этиб, 119 гектар теплицани реконструкция қиладилар. Авиация бирлашмасининг, «Алгоритм», электрон-техника заводларининг, тўқимачилик комбинатининг меҳнатчилари ўзаро манфаатли ҳамкорлик шартномалари асосида шу ишга фаол киришдилар.

Тошкент областидаги теплицаларнинг талайгина қисми ҳозир авария ҳолатида бўлиб, реконструкция қилиниши ва капитал ремонтдан чиқарилиши зарур, уларнинг кўпчилигида, ҳосилдорлик мамлакатнинг яхши хўжаликларига қараганда икки баравар, ҳатто уч баравар пастдир. Бундай теплица хўжаликларини ижарага олиш етарлича ишлаб чиқариш потенциалига эга бўлган саноат корхоналарига уларни тартибга солиш ҳамда конкрет коллективнинг ҳам, бутун шаҳарнинг ҳам озиқ-овқат муаммосини ҳал этишга ўз ҳиссасини қўшиш имконини берган бўлар эди.

Бундан ташқари бизда иккиламчи иссиқликдан фойдаланиб, ўз теплицаларини қуриб олиш имкониятига эга бўлган корхоналар оз эмас, ҳозир эса иккиламчи иссиқлик кўп ҳолда мутлақо беҳуда кетмоқда. «Таштеплоцентраль»нинг теплица хўжалигини мисол қилиб келтириш мумкин. Бу ерда қиш фаслининг ўзидагина бирлашманинг ҳар бир ходими ҳисобига 10 килограммдан теплица маҳсулоти олинмоқда, бу йил эса 25 килограммдан сабзавот ва мева олиш мўлжалланмоқда. Бунинг учун «Тошкент трактор заводи», «Таштеплокоммунэнерго» каби бирлашмаларда, тўқимачилик комбинатида, «Зенит» заводида барча зарур имкониятлар мавжуддир. Бу соҳада имкониятлар оз дейсизми! Мазкур муаммони ҳал этишга ёндошувларни қайта кўриб чиқиш, иссиқликдан, шу жумладан чиқиб кетаётган газлардан фойдаланиш имконияти мавжуд бўлган ҳамма жойда капитал ва енгил плёнкали теплицалар барпо этишни ташкил қилиш, мавжудларини реконструкциялаш зарур.

Программага мувофиқ, шу йилнинг ўзидаёқ теплицалардан олинаётган ҳосилни 20 процент, 1990 йилнинг охирига бориб, шу йилга нисбатан 40—45 процент ошириш зарур.

Қайта ишлаш саноатининг ишини тубдан яхшилаш озиқ-овқат масаласини ҳал этишнинг муҳим йўналиши бўлиб қолмоғи лозим. Ўзингиз бир ўйлаб кўринг, принцип жиҳатдан область хўжаликлари кўп миқдорда маҳсулот етиштирмоқдалар. Аммо қайта ишловчи қувватлар етишмаслиги сабабли шу маҳсулотнинг талайгина қисми истеъмолчига етиб бормаяпти. Ўтган йилнинг ўзидагина шу сабабга кўра 3,7 минг тонна маҳсулот ташлаб юборилди. Янги ишлаб чиқаришларни барпо этиш йўллари оз эмас, фақат чинакам ишбилармонликни намойиш қилиш керак.

Масалан, ҳар бир чакана-улгуржи мева-сабзавот комбинатида ошхоналар трестида мева-сабзавот маҳсулотларини консерва қилувчи кооперативларни тузиш, уларга кўплаб одамларни жалб қилиш мумкин. Шаҳар маҳаллаларида мева-сабзавот маҳсулотларини консерва қиладиган кичик цехлар ташкил этса бўлмайдими? Масалан, болгар қалампири, компотларни банкаларга солиб ёпишни ташкил қилиш қийинми ахир. Бунда санитария маданиятига қатъий риоя этиш керак албатта. Шундай қилиб, биз икки масалани ҳал этишимиз: консерваланган маҳсулотларни кўпайтиришимиз ва айни вақтда маҳаллалардаги аҳолининг ижтимоий фойдали меҳнат билан банд бўлмаган қисмини ишга жалб этишимиз мумкин бўлар эди.

Саноат корхоналарининг кўпчилиги асосий фаолиятга зиён етказмаган ҳолда тузланган маҳсулотлар тайёрлаш учун идишлар тайёрлаши мумкин, бу эса етиштирилган ҳосилдан яхшироқ фойдаланиш ва шаҳарликларнинг дастурхонини тузламалар билан тўлдириш имконини берган бўлур эди.

Машинасозлар ҳам бу масаланинг муҳимлигига етарли баҳо бермаяптилар. Шаҳар саноати маҳсулотни қайта ишлайдиган машина-ускуналар ва линияларни ишлаб чиқармаяпти, консерва қиладиган линияларни тайёрлашга эндигина киришилди.

Шундай потенциалга эга бўлган шаҳар ўтган йили атиги 1,5 миллион сўмлик эҳтиёт қисмлар ва ностандарт ускуналар тайёрлади.

«Подъёмник», «Технолог», «Ташсельмаш», «Средазкабель», «Узбекхлопкомаш» бирлашмаларининг ҳамда бошқа корхоналарнинг раҳбарлари ва партия ташкилотлари мева-сабзавот маҳсулотларини қайта ишлайдиган чоғроқ цехлар учун технология машина-ускуналарини тайёрлашга ҳали чинакамига киришганлари йўқ.

Қишлоқ районлари техника учун эҳтиёт қисмларга ниҳоятда муҳтождирлар. Масалан, хизмат кўрсатиш соҳасининг ходимлари музқаймоқ ишлаб чиқариш учун енгил фризерлар етишмаслигидан шикоят қилмоқдалар. Наҳотки уларни ўзлаштиришга саноатимизнинг қурби етмаса?

Тошкент гўшт комбинатида ишлаб чиқарилаётган маҳсулотнинг сифати ҳамон пастлигича қолмоқда, уларнинг хиллари жуда оз. Мавжуд ишлаб чиқариш қувватларида етарлича фойдаланилмаяпти. Ҳозирча гўшт комбинати фақат битта фирма магазинини очиб қўйган. Унда ҳам одатда пештахталар бўш туради. Сут маҳсулотларининг турлари камлиги улар магазинда етишмаётганлиги тошкентликларнинг кўпгина ҳаққоний эътирозларига сабаб бўлмоқда.

Болаларга мўлжалланган мева-сабзавот консервалари амалда ишлаб чиқарилмаяпти. Парранда, гўшт, сут маҳсулотлари ниҳоятда оз тайёрланмоқда. Чучвара, котлетларни деярли кўрмаймиз. Хом ашё ресурсларидан фойдаланиш жиҳатидан Тошкент Тбилисидан, Болтиқ бўйи, Белоруссия шаҳарларидан анча орқада қолмоқда.

Ана шундай аянчли вазиятда сўнгги йилларда шаҳар озиқ-овқат саноати корхоналарини реконструкция қилиш ва техника билан қайта жиҳозлашга ажратилаётган маблағлар нима учун камайиб бораётганлигини тушуниб бўлмайди. Масалан, 1986 йилда ана шу мақсадларга 5,8 ва 8,7 миллион сўмдан сарфланган бўлса, ўтган йили техника билан қайта жиҳозлашга атиги 5,4 миллион сўм сарфланди, реконструкция ишлари эса аслида мутлақо олиб борилгани йўқ.

Шаҳар партия комитети нон ёпиш саноатидаги ишларнинг аҳволига жиддий эътибор бераётганлиги ўзингизга маълум. Ҳозир мазкур тармоқдаги аҳволни бирмунча яхшилашга муваффақ бўлинди. Нон заводларини реконструкция қилиш бошланди, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг тури кўпайди. Шунга қарамай вужудга келган аҳвол кўзланган суръатлар билан яхшиланаётгани йўқ. Дон маҳсулотлари министрлигининг, «Ташкентхлеб» бирлашмасининг коммунист раҳбарлари нон заводларини қайта жиҳозлашни жадаллаштириш учун зарур чора-тадбирларни кўришлари керак, ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар тури яна камида 15—20 хилга кенгайишини таъминлашлари, бирйўла маҳсулот сифатини яхшилашлари лозим. Кулча нонлар, «итальян» макаронлари кўпаяди.

Кўрилаётган чора-тадбирларга қарамай қайта ишлаш саноати корхоналарининг моддий-техника базаси айтарлик яхшилангани йўқ. Зеро Тошкент шаҳар Совети ижроия комитетига шаҳар корхоналарининг ўз валюта маблағлари бир қисми ҳисобидан энг замонавий чет эл технология ускуналарини сотиб олиш ва улар билан тармоқ корхоналарини жиҳозлаш учун ягона фондни ташкил этиш имкониятларини ўйлаб кўриш ўринли бўлса керак.

Мева-сабзавот маҳсулотларини тайёрлаш ва сақлашнинг моддий-техника базаси аҳволи жиддий ташвишлантиради. Бугунги кунда биз 120 минг тонна маҳсулот сақланадиган совутиш сиғимларига эгамиз, ваҳоланки бизга бундан уч баравар кўп сиғимлар керак.

Ана шундан келиб чиқиб, шаҳар партия комитетининг ташаббуси билан қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини сақлаш ва қайта ишлашнинг аниқ программаси ишлаб чиқилган эди. Уни амалга оширишга Собир Раҳимов, Фрунзе районларида, Чкалов номли авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмаси, «Ташсельмаш» заводининг партия комитетлари партиявий нуқтаи назардан ёндошдилар.

Натижада шаҳар корхоналарининг куч ва маблағлари ҳисобидан 1988 йилда 23 минг тонна сиғимга эга бўлган омборхоналар ишга туширилди, бу йил яна 37 минг тонна сиғимга эга бўлган омборхоналар ишга туширилади, беш йилликнинг охирига келиб жами омборхоналаримиз сиғими қарийб 200 минг тоннани ташкил этади. Афсуски, мазкур ташаббус ҳам англашилмовчиликларга, сусткашликка, баъзан эса тўғридан-тўғри қарама-қаршиликка дуч келаяпти. Бу билан чиқишиб бўлмайди. Мазкур ишни жадаллаштириш, омборхоналарни маҳсулот етиштириладиган ерларга яқинроқ жойлаштириш зарур.

Ҳар бир мавжуд ер ости омборларидан, туннеллардан фойдаланиш имкониятлари ҳақида ўйлаб кўриш, бу ишга граждан мудофааси объектларини ҳам жалб этиш, маҳсулот сақлашнинг илғор технологияларидан фойдаланишга ўтиш керак.

Савдо ва умумий овқатланиш корхоналари аҳолини озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш системасида муҳим ўрин эгаллайди. Аксарият магазинларнинг, омборхоналарнинг моддий-техника базаси санитария ва хизмат кўрсатиш маданияти талабларига жавоб бермайди. Кўпгина магазинларда холодильниклар йўқ, мавжудлари ҳам ёмон ишлайди, маҳсулотларнинг уриниб қолишига йўл қўйилади.

Шаҳар партия конференциясидаёқ бир неча йиллардан бери пештахталарга мева-сабзавот маҳсулотларининг етказиб берилишини аниқ йўлга қўйишга муваффақ бўлинмаётганлиги таъкидланган эди. Мазкур маҳсулотларнинг талайгина қисми ташиб келтириш вақтида, сақлашда нобуд бўлади. Зарур ассортиментларга риоя қилинмайди, стандартларга жавоб бермайдиган, сифатсиз маҳсулотларни реализация қилиш фактлари мавжуд. «Ташплодоовощпром» бирлашмаси, жойлардаги улгуржи-чакана мева-сабзавот комбинатлари ташаббус ва ишбилармонлик етишмаётганлигидан азият чекишяпти, уларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини савдога етказиб беришнинг илғор кўринишлари суст ривожлантирилмоқда.

Бу Тошкент области хўжаликларидан маҳсулотларнинг бир маромда етказиб берилмаслигига олиб келаяпти. Масалан, 1988 йилнинг биринчи кварталида икки процент маҳсулот етказиб берилган бўлса, учинчи кварталда 25 процент маҳсулот етказиб берилди. Ўз-ўзидан аёнки, қолган 70 процент маҳсулот тўртинчи кварталда, аниқроғи октябрь ва ноябрь ойларида етказиб берилади.

Савдо майдонлари етишмаётганига қарамай биз уларнинг бир қисмини Тошкент области колхоз ва совхозларининг магазинлари учун ажратдик. Биз фирмали савдо бозорни мева-сабзавот маҳсулотлари билан тўкин-сочин қилишда жиддий роль ўйнаши мумкин, деб тахмин қилган эдик. Масалан, Тошкент районидаги К. Маркс номли колхознинг магазинлари тошкентликлар ўртасида кенг шуҳрат қозонди. Ана шу магазинларнинг пештахталарида ҳамиша етарли ассортиментда сифати чакки бўлмаган ранг-баранг маҳсулотлар бўлади. Аммо фирмали магазинларнинг аксарияти харидорларни жалб этаётгани йўқ. Бундан ўзгача бўлиши ҳам мумкин эмас. Сабаби, айни мавсум пайтида бу ерлардаги маҳсулотларнинг ассортименти саноқли, маҳсулотлар сараланмаган, нархи эса кўпинча бозордагидан ҳам қиммат бўлади.

«Тошкент» агрофирмасининг ташкил этилганлиги ҳозирча умидларни оқлагани йўқ.

Район ижроия комитетларининг коммунист раҳбарлари, савдо иши учун мутасадди ўртоқлар савдо майдони ажратилган ҳар бир хўжалик билан алоҳида-алоҳида ишлашлари, фирмали магазинларнинг фаолиятини назорат қилиб боришлари, биргаликдаги куч-ғайрат билан фирмали магазинларда энг яхши маҳсулотлар сотилишига эришишлари керак.

Магазинларни имкони борича, айниқса корхоналарга яқин ерларда ва олис районларда кўпайтириш керак. Ёки мисол учун олис микрорайонларда марказий бозорларнинг филиалларини ташкил этиш масаласини олиб кўрайлик. Биринчидан, улар қишлоқ жойларга яқин ерларга жойлашади, бу демак, колхозчиларга ўз маҳсулотларини ўнлаб километр масофага ташиш учун ҳожат қолмайди, иккинчидан, шаҳарликлар ҳам мева-сабзавот маҳсулотларини харид қилиш учун кўп вақт сарфлаб ўтирмайдилар.

Ана шундай филиалларни ташкил этиш учун нималар даркор? Ўйлайманки, соябонли энг оддий пештахталарни, павильонларни бунёд этиш жиддий муаммолар келтириб чиқармайди, сотувчилар учун ҳам, харидорлар учун ҳам қулай жойни тўғри танлаш керак холос, шунчаки ташаббус ва ишбилармонлик зарур.

Матлубот кооперацияси системаси сезиларли даражада ривожланиши керак. Уларнинг магазинлари сони 1995 йилга келиб икки ярим баравар кўпаяди. Гўшт дудланадиган мавжуд қувватлар сезиларли даражада кенгайтирилади, уларнинг ўз бўрдоқичилик хўжаликлари ташкил этилади, мева-сабзавот маҳсулотларини консервалаш, тузлаш ва сиркалаш, сархил меваларни саралаш ва қадоқлаш цехлари бунёд этилади.

Озиқ-овқат ресурсларини реализация қилишда товарларни кичик ҳажмларда қадоқлаш муҳим роль ўйнайди. Бу маҳсулотларни иқтисод қилишга, хизмат маданиятини оширишга хизмат қилади, суиистеъмолларни муайян даражада чеклайди. Шу борадаги ишларнинг аҳволи қандай? Ун-ёрма саноати корхоналари ўз маҳсулотларининг атиги бешдан бир қисмини қадоқлайди. Қандолатчилик маҳсулотларини, республиканинг қатор областларидан келтирилаётган сут маҳсулотларини қадоқлаш ишлари бундан ҳам ночор аҳволда. Гўшт, ёғ саноат кўламида қадоқланмайди, консерва саноати ҳам мева-сабзавот консерваларининг 80 процентини уч литрли баллонларда ишлаб чиқаради. Қадоқланган маҳсулотларимизнинг ташқи қиёфасини ҳар қанча танқид қилса арзийди, уларнинг этикеткалари хира ва ҳеч қандай мазмунни ифодаламайди, бўёқлари униққан, шундай экан, реклама ҳақида, харидорлар диққат-эътиборини жалб этиш ҳақида гап-сўз бўлиши мумкинми?

Ҳар бир район озиқ-овқат савдоси идорасида ўз қадоқлаш ишлаб чиқаришини ташкил этиш керак.

XXVI шаҳар партия конференциясида биз умумий овқатланиш корхоналарининг фаолияти бирмунча яхшиланганлигини қайд этиб, мазкур соҳа раҳбарларининг тошкентликлар олдида ҳали жиддий қарздор эканликларини таъкидлаган эдик. Бу айниқса саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ҳузуридаги умумий овқатланиш корхоналарига тааллуқлидир.

Кўпгина корхоналарда ишчилар смена тугаганидан сўнг завод ошхоналаридан на масаллиқларни, на сабзавотларни, на қандолатчилик маҳсулотларини харид қила оладилар. Ҳа, бугунги кунда ишлаб чиқариш цехларида янги технологияни ҳам, жаҳон стандартларига жавоб берадиган ускуналарни ҳам кўриш мумкин. Фабрика ва завод ошхоналарида эса арзимаган ремонт ишларини олиб бориш учун одам топиб бўлмайди. Улар эски биноларга жойлашган, ниҳоятда оддий ускуналар билан жиҳозланган, ҳеч қандай кичик механизация воситалари йўқ. Корхона раҳбарлари кўпинча ишчи ошхоналарини сўздагина бизнинг асосий цехимиз дейишади, уларни реконструкция қилиш, хизматчиларнинг меҳнат шароитини яхшилашга эса ҳеч вақт топишолмайди. «Ташсельмаш», «Узбекхлопкомаш», «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмасининг ишчи ошхоналари аянчли аҳволда.

Олий ўқув юртларида, техникумларда, болалар боғчаларида, мактабларда, транспортда умумий овқатланишнинг ташкил этилиши бундан ҳам ночор аҳволда. Кўпгина студентларнинг ётоқхоналарида, ошхоналар ҳақида гапириб ўтирмаймиз, ҳатто буфет ҳам йўқ, мактаблардаги нонушта ва тушликларнинг турлари бармоқ билан санарли, уларда ҳамон маза-матрасиз хамирли таомлар тайёрланади, сабзавотлардан тайёрланган салатлар, мевалар деярли бўлмайди, сутли таомлар кам.

Маблағлар кам, маҳсулотлар етарли даражада ажратилмайди, деган бир хилдаги баҳоналарни масалан Киров район мактаб таомлари комбинати каби коллективларнинг фаолияти рад этади. Ана шундай комбинатларда шарт-шароитлар бошқалар билан бир хил бўлишига қарамай бу иш яхши ташкил этилган.

Меҳнат коллективларининг кенгашлари, партия, совет, касаба союз органлари ҳар бир корхонада пазандалик бўлими, магазинлар бўлишига, ҳар бир меҳнаткашнинг зарур озиқ-овқат маҳсулотлари билан бевосита ўз коллективида таъминланишига эришишлари лозим.

Шаҳар аҳолисини озиқ-овқат моллари билан таъминлаш муаммолари ҳақида гапирар эканмиз, ўзимизни жиддий ташвишлантираётган нарсалар ҳақида, савдо ташкилотлари ва совет савдоси қоидаларини бузиш ҳоллари давом этаётганлиги, хўжасизлик ҳукм сураётганлиги, кадрларнинг қўнимсизлиги, ишлаётганларнинг касб малакаси пастлиги ҳақида тўхталмай ўтолмаймиз.

Чайқовчилик билан боғлиқ жиноятлар ялписонида озиқ-овқат маҳсулотларини фойда олиш мақсадида олиб-сотиш қарийб 30 процентни ташкил этади. Айниқса, мактаб, болалар боғчалари ва уйларидан маҳсулотларни ўғирлаш давом этаётганлигига йўл қўйиб бўлмайди. Болалар ҳақига хиёнат қилиш ўта пасткашликнинг ўзи. Муттаҳамларнинг ўйлаб топганини қаранг: уруш қатнашчилари ва инвалидлари ҳисобидан даромад олиш учун ҳаётдан кўз юмган кишиларнинг рўйхатини тузишади, улар номидан гўшт олиб, сўнгра уни кооперативларга пуллашади. Айрим заводларнинг мансабдор шахслари билан тил бириктириб ёки уларнинг бепарволигидан фойдаланиб, айтайлик, улар учун катта ҳажмдаги гўшт маҳсулотларини расмийлаштириб, накладнойга имзо чекиб, бошқа накладной бўйича эса меҳнаткашларга камроқ етказиб бериб, ортиқчасини яширинча пуллашгача, даромадни эса чўнтакка уришгача бориб етишяпти. Бунга барҳам бериш керак, ишчилар контролини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, унга ёрдам бериш, билим билан қуроллантириш зарур.

Кадрлар алоҳида масаладир. Уларни тайёрлаш, танлаш партия ташкилотларининг биринчи навбатдаги вазифасидир.

Бугунги кунда «Ташплодоовощпром» бирлашмасидагина кадрлар қўнимсизлиги 37,6 процентни ташкил этади, моддий масъулиятли лавозимлардаги ходимларнинг атиги 10 проценти махсус маълумотга эга. Партия аъзолари ходимларнинг атиги 3,7 процентини ташкил этади.

Ошкора гапирайлик, ана шундай кадрлар билан биз олдимизда турган мураккаб вазифаларни ҳал эта оламизми? Ўйлайманки, ҳал этишимиз амри-маҳол. Бизга ташаббускор, изланувчан, иш учун жонини куйдирадиган ходимлар керак. Биз ҳалол ва принципиал ўртоқларни танлабгина қолмай, уларнинг иқтисодий жиҳатдан тайёргарлигини таъминлашимиз зарур. Ишни бугунги кунда бусиз тасаввур этиб бўлмайди.

Озиқ-овқат программасини амалга ошириш масалаларида фаннинг ролига алоҳида тўхталишни истар эдим. Сўнгги вақтларда қатор илмий ва илмий-тадқиқот институтлари аграр мавзулар билан нисбатан яқинроқ шуғуллана бошлади. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси ўсимлик моддалари химияси институти олиб борган, чорва моллар учун озуқа сифатида фойдаланишга мўлжалланган пахта сутини олиш бўйича изланишлар диққатга сазовор. «СредазНИПКИпищепром» институти гомонидан ғўза новдаларидан пектин олиш технологияси ишлаб чиқилди. Ана шу модда асосида чорва учун витаминлаштирилган, юқори оқсилли озуқа олинади. Бошқа қатор ечимлар ҳам диққатга сазовор.

Шу билан бирга кўпгина институтлар биология ва биотехниканинг долзарб муаммолари бўйича фундаментал ишларни ривожлантиришаётгани йўқ. Айниқса, селекция ишлари оқсаяпти, картошканинг, бошқа хил экинларнинг районлаштирилган навлари, чорванинг сермаҳсул зотлари яратилмаяпти.

Фанлар академиясининг институтларида мевали дарахтларни зараркунандалар ва касалликлардан муҳофаза қилиш чораларини яратиш ишлари бўш йўлга қўйилган. Таҳлил шуни кўрсатмоқдаки, муҳофаза тадбирларининг кам самарадорлиги туфайлигина мевалар ҳосилининг қарийб 40 проценти нобуд бўлаяпти. Сўнгги ўн йил мобайнида олча, олхўри, ёнғоқнинг бирорта ҳам нави районлаштирилмаган, картошка ҳақида эса гапириб ўтирмаймиз. Бунинг натижасида кўпгина далалар ва боғларни регионга мос бўлмаган навлар босиб кетган.

Меваларни қаттиқ музлатиш технологиясини такомиллаштириш бўйича ишларни давом эттириш, уни ишлаб чиқаришга жорий этиш лозим. Шу йўл билан аҳолининг бутун йил мобайнида қулупнай, олча, узум ва бошқа мевалар билан таъминланишини сезиларли даражада яхшилаш мумкин.

Қишлоқ хўжалигининг илмий-таъминоти муаммолари бугунги кунда шулардан иборатки, бу билимнинг турли соҳаларидаги олимларнинг кенг иштирокини тақозо этади. Фаннинг энг яхши ижодий кучларини озиқ-овқат программаси хизматига сафарбар этиш, олимларнинг тезкор ва самарали натижаларни таъминловчи меҳнатини ташкил этиш ва рағбатлантиришнинг энг таъсирчан усуллари ва кўринишларидан фойдаланиш керак.

Илмий муассасаларнинг фаолиятини мустаҳкам интеграция принциплари асосида қуриш мақсадга мувофиқдир. Бундай интеграция барча йўналишлар бўйлаб: назарий фаннинг амалиёт билан, агрономиянинг техника билан, олий ўқув юрти фанининг академик фан билан йўналишларида амалга оширилиши лозим.

Озиқ-овқат муаммоларини ҳал этишдаги камчиликларнинг таҳлили шуни кўрсатмоқдаки, шаҳар партия комитети, унинг секретарлари, сайланма актив етилган, ҳар бир шаҳарликни ташвишлантираётган вазифаларни ҳал этишда кадрларга нисбатан ҳали кам талабчанлик кўрсатишяпти.

Муаммонинг сиёсий кескинлиги ҳар бир коммунистга, шаҳримизнинг барча аҳолисига ҳали етказилган эмас. Ташкилий ва сиёсий ишларнинг ҳозирги савияси замон талабига жавоб бермайди. Кўпгина партия комитетлари ишни тубдан яхшилаш учун қайта қуриш жараёнида пайдо бўлган имкониятлардан суст фойдаланишяпти. Қатор хўжалик раҳбарларининг ва мутахассисларнинг бўшанглиги, боқимандалиги ва бепарволиги билан, хизмат вазифаларини юзаки бажариб келаётганлиги билан муроса қилиб келишяпти.

Шаҳар партия комитетининг социал-иқтисодий (Б. Ғ. Йўлдошев) ва ташкилий (В. Н. Дмитриев) бўлимлари Озиқ-овқат программасини бажариш борасида ҳар бир партия ташкилотига хос иш усуллари ва кўринишларини изланишдан кўпроқ ташаббускорлик ва қатъият кўрсатишлари зарур. Озиқ-овқат программаси партия ташкилотларининг шунчаки доимий эътибор ва назорат объекти бўлиб қолмай, биринчи навбатдаги вазифага айланиши, уни ҳал этишда ҳар бир коммунистнинг роли ва ўрни аниқланиши керак.

Шаҳар аҳолисининг озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашни тубдан яхшилаш вазифаларининг муваффақиятли ҳал этилиши бизнинг Озиқ-овқат программасининг бажарилишини қай даражада идеологик таъминлашимизга ҳам боғлиқ.

Шаҳар партия комитетининг идеология бўлими ўзининг бутун ишини икки асосий йўналишга — ҳар бир шаҳарликка, ҳар бир меҳнат коллективига Озиқ-овқат программасининг амалга оширилишига шахсий ҳисса қўшиши лозимлигини кенг тушунтиришга ва бу борадаги иш тажрибаларини кенг ёйишга қаратиши лозим.

Ана шу мақсадда шаҳар газеталарида, кўп тиражли газеталарда, радиоэшиттиришлари ва телевидение кўрсатувларида Озиқ-овқат программасининг қандай бажарилаётганлигини ёритувчи материалларни бериб бориш учун доимий рубрикалар бўлиши керак.

Биз партия ўқуви, иқтисодий таълим системаларидаги машғулотларни ўтказишда, лекция ва суҳбатларни қуруқ сафсатабозликдан воз кечишимиз, ишни меҳнат коллективларининг муайян вазифаларидан келиб чиқиб олиб боришимиз зарур.

Озиқ-овқат программасининг бажарилишини таъминлашга доир ташкилий ва сиёсий ишларнинг барча кўринишлари бевосита бир-бирини тўлдириши, ягона план асосида олиб борилиши ва бир-бирини ривожлантириши керак.

Шаҳар партия комитети бюросининг докладида озиқ-овқат муаммосининг мутлақо барча жиҳатларини ёритиш, тайёр тавсияномаларни бериш, камчиликлар учун раҳбарларни қаттиқ танқид қилиш мақсад қилиб қўйилмаган эди. Холис баҳо бериладиган бўлса бирдан-бир хулоса — қўйилган вазифаларнинг ҳал этилиши — ўз қўлимизда, биз лоқайд бўлмаслигимиз, ўта ташаббускор бўлишимиз бу ишга ҳеч қолдирмай барча меҳнаткашларни, олимларни, раҳбарларни сафарбар этишимиз керак.

Келинг, маслаҳатлашиб олайлик, Эҳтимол шаҳар ижроия комитетида мавжуд штатлар ҳисобидан программанинг бажарилишига доир ишларга раҳбарлик қилувчи ва мувофиқлаштирувчи махсус бўлим ташкил этиш керакдир.

Белгиланган Озиқ-овқат программасини ҳаётга жорий этишга ҳар бир район партия комитети, район ижроия комитетлари, ҳар бир партия ташкилоти, ҳар бир коммунист, барчамиз бутун куч-ғайратимизни сафарбар этишимизни тақозо қилади.

Иброҳим РАҲИМ,
Ўзбекистон ССР халқ ёзувчиси.

ХАЛҚ ЕНГИЛМАС

Ёдномалар

ТОШКЕНТГА илк бор ўттиз учинчи йили келгандим.

Вокзалда поезддан тушиб, кўплар қатори трамвай кутдим. Чунки «Биринчи трамвайга ўтирсанг, Пиёнбозорга элтади, Карл Маркс кўчасидаги САКУга бораман, десанг кўрсатиб қўядилар» дегандилар.

«Пиёнбозор» десалар мен уни маст-аластлар юрадиган, ичкилик билан савдо қиладиган банги ва ичувчилар бозори бўлса керак, деб фараз қилардим. Трамвайдан аллақандай шубҳа билан пастга тушсам, бекатда бирорта маст одам, ширакайф банги ҳам учрамади, аксинча бу ерда озода кийинган, хушфеъл, мулойим ва қувноқ одамлар юрардилар. Улар САКУ биносини кўрсатиб қўйдилар. Тунда у ерга киритмагач мусофирхона қидирдим. У вақтларда Тошкентнинг ҳозиргидай дангиллама меҳмонхоналари йўқ эди, мусофирлар қариндош-уруғ, таниш-билишлари бўлмаса, чойхоналарда қўноқ бўлардилар.

Ўрта Осиё коммунистик университети комсомол бўлимига ўқувчи қабул қилиш тамом бўлган экан, «кечикдинг» дедилар. Нима қиларимни билмай ҳайрон бўлиб поездда ҳамроҳ бўлиб келган танишларни қидирдим. Улар «Дом деҳқон»га тушган эдилар. Жумҳурият оқсоқоли Йўлдош Охунбобоевнинг ташаббуси билан Эски шаҳарда, жар бўйида Тошкентга келиб кетадиган деҳқонлар учун чойхонаю ошхонаси билан ётоқ жой қурилибди-да, уни «Дом деҳқон» деб атабдилар. Ҳамроҳларимни ўша ердан топдим.

Ҳаммамиз «Дом деҳқон»да ухладик. Сўриларда, болохонада, пастда бўлиб икки-уч юз чамаси одам кўрпа-ёстиқ қилиб тунади. Эрталаб чойхоначилар ва уларнинг дастёрлари меҳмонларни уйғотиб, чилопчин ушлаб, қўлларига сув қуйиб, сочиқ тутдилар.

Чойхоначи одатдагидай иссиқ патир, пиёлада широпча, чойнакда чой келтириб олдимизга қўйди. Биз ҳеч нарса буюрганимиз йўқ, ҳеч нарса деганимиз йўқ, аммо чойхоначи ўз билгисича қилса-да, кўнглимиздаги ишни қилди.

Ҳамроҳларим «Охунбобоевнинг идорасига» кетдилар. Мен — Иқон кўчасида жойлашган «Колхоз йўли» газета редакциясига бордим.

Қувада ўқиб, ўқитиб, пионер ташкилотида ишлаб юрган вақтимда жумҳурият газеталарига, айниқса, «Ёш ленинчи», «Колхоз йўли» газеталарига хабар ёзиб, мухбирлик қилиб турардим.

Редакцияга киришдан бирор муҳим мақсадим йўқ эди, шунчаки бир редакцияни кўриб, катта мухбирлар билан танишиб кетиш учун не андиша билан «Колхоз йўли» остонасидан ҳатладим. Бахтимдан бўлиб Ҳамроқулов деган асакалик журналист учраб қолди. У мени яхши биларди. Кейин у мени муҳаррир ўринбосари Рустам Абдураҳмонов ҳузурига бошлаб кирди. Биз оз суҳбатдан кейин воқеадан хабардор бўлгач, Абдураҳмонов сўради:

— Энди нима қилмоқчисиз?

— Қувага қайтиб кетаман.

— Йўқ, шу жойда қоласиз. Бирга ишлаймиз, — деди у қатъий оҳангда.

Шундай қилиб «Колхоз йўли» газета редакциясида деҳқонлар турмуши билан шуғулланувчи бўлимнинг инструктори бўлиб ишга тушдим.

— Қаерда турибсиз? — деб сўрадилар.

— «Дом деҳқон»да деб жавоб қилдим.

Ўша куниёқ деҳқонлар уйидан репортаж ёзиб келишни буюрдилар. Репортажни танқидий мақола қилиб ёзиб келдим. «Дом деҳқон»нинг ҳақиқий деҳқонлар уйи бўлиши учун анча нарса етишмаслигини, энг аввало ётоқ жой ноқулай, одамлар ерда ётишларини танқид қилдим. Мақолани редакция масъул котиби Ориф Аюб таҳрир қилди, босилиб ҳам чиқди. Унинг оқибати ёмон бўлмади.

«Колхоз йўли» редакциясида самимий одамлар қуршовига тушдим. Кичик коллектив бўлса ҳам уюшқоқ, яхши коллектив эди. Газетанинг масъул муҳаррири Исмат Ҳабибий унча зўр журналист бўлмаса ҳам яхши одам, меҳрибон раҳбар эди. Редакцияга хизматга келишимнинг биринчи куниданоқ у менга меҳрибонлик кўрсатди. Обухов кўчасидаги редакция уйидан бир хонали жой олиб берди, ижодий ишимни, ўсишимни кузатиб турди. Парда Турсун, Ҳабиб Нўъмон, Шобарот Кузанбоевлар билан бир хонада ўтириб ишлардик. Парда Турсун яхши очерклар ёзар, Ҳабиб Нўъмон моҳир таҳрирчи, Шобарот Кузанбоев уста ахборотчи эди. Журналист сифатидаги дастлабки қадамим ана шу дўстларим билан ҳамкорликда бошланди. Аъзам Аюб ниҳоятда моҳир журналист, сўз устаси, ниҳоятда диди ўткир, ишлаб чарчамайдиган меҳнаткаш отахон эди. Мен бошқа редакцияда ишласам ҳам «Қизил Ўзбекистон»нинг масъул котиби Аъзам Аюбнинг ижодий лабораториясини ўрганишга қизиқардим. Афсуски, «Қизил Ўзбекистон» редакциясида бу устоз журналист билан бирга ишлаш имконияти яқинлашиб қолган пайтларда Аъзам Аюб ноҳақ чақувдан чақилиб қолди.

«Колхоз йўли» газетаси ёпилиши олдида мен «Ёш ленинчи» газета редакциясига ишга чақирилдим. Бу редакцияда махсус мухбир, бўлим мудири лавозимларида ишладим. Дастлабки шеър машқларим, дастлабки очеркчилигим «Колхоз йўли»да туғилган бўлса, дастлабки «шоир»лигим шу редакцияда бошланиб, илк шеърларим шу газетада чоп этилди.

Ўша кезларда, газета редакцияларида ишлаб юрган вақтларимда Усмон Носир, Мақсуд Шайхзода, Насрулло Охундийлар билан танишдим. Улар, айниқса «Ёш ленинчи» газета редакциясига масъул котиб Насрулло Охундий ҳузурига келиб-кетиб туришарди. Усмон Носир янги шеърларини ёддан ўқиб берар, кейин қўл ёзмасини «Мана буни шу сонда босиб чиқар» деб Охундийга ташлаб кетарди...

Усмон Носир паст бўйли, аммо боксёрлардай бикир, бақувват, юзи юмалоқроқ, боши ҳам юмалоқ, чеккаси тўла йигит эди. Унинг катта кўзлари ўзига ўхшаш шўх, ҳамиша учқунлаб турарди. Менинг назаримда Усмон Носир сира қайғу билмайдиган, ҳамиша кулиб турадиган қувноқ йигит эди. Унинг «Меҳрим» шеърий тўплами босилиб чиққанида биз ёшлар қўлма-қўл қилиб мириқиб ўқидик, ёдлаб олдик.

Бир куни редакцияда унинг лирикасини «Лирикам, лирикам, кўнглимнинг найи» деб декломация қилаётганимизда тепамизга шоирнинг ўзи келиб қолди ва «шеърни мана бундай ўқийди» деб бир туркум янги шеърларини ёддан ўқиб берди. Унинг шеърларига ҳам, дикциясию ўқиш маҳоратига ҳам қойил қолдик. Усмон Носир билан мен кейин учрашолмадим. Унинг шахсий тақдири бахтсизликка учради, аммо унинг лирик шеърлари, Пушкин, Лермонтов ижоди дурдоналаридан қилган яхши таржимаси ёдимизда, бисотимизда қолди.

Мақсуд Шайхзода деярли ҳар куни, баъзан икки-уч бор «ўзларидан сўрасак» деб редакцияга кириб келарди. У кўпинча моҳир таржимон, журналист Шербек Алиевнинг олдига келарди, нималарнидир гаплашиб у билан етаклашиб чиқиб кетар, кўпроқ Қашқар маҳалласида озарбайжонлар дўконида овқатланиб, яна етаклашиб қайтишарди. Майизхон деган комсомолка пахта теримида рекорд қўйган эди. Унинг тўғрисида «Майизхонлар» деган очерк ёзган ва уни машинкадан чиқариб келаётган эдим, Шайхзода кўриниб қолди. «Жуда соз бўлди, Шайх ака, мана шу қўлёзмани бир ўқиб беринг» деб илтимос қилдим. Шайхзода уни ўша заҳоти ўқиб, йўлйўлакай таҳрир қилди-да: «Бадиий ёзилибди, номи «Майизхонлар қиссаси» бўлаверсин», деб сарлавҳа қўйиб берди.

Абдулла Қодирий Жулқунбой билан ҳам ўша вақтда учрашгандим. Мен бу улуғ адибнинг китобларини севиб ўқиб юрсам-да, ўзини кўрмагандим, кўришга иштиёқим баланд эди.

У киши янги шаҳарда кам кўринар, кўпинча боғида, ўз уйида, ижодхонасида вақт ўтказарди. Кунларнинг бирида бир дўстим билан учрашиб қолдим. Унинг дадаси асли тошкентлик бўлиб, Қувада давлат банкининг мудири эди. Ўша ўртоғим дам олиш куни мени Тошкентнинг Самарқанд дарвозасидаги уйига меҳмонга олиб борди. Дадаси уйида экан, бизни кутиб олди-да, бир пиёла чойдан кейин ўғли иккимизга қараб деди:

— Мен сизларни кечгача меҳмон қилсам ҳам эсда қолмайди, аммо бир умрга эсларингизда қоладиган иш қилмоқчиман, Жулқунбойнинг боғига олиб кираман, — деди.

Абдулла Қодирий ҳамманинг ҳурматига сазовор бўлган улуғ ёзувчи эди. Биз бу адибни ўзбек романчилигининг бошловчиси ва устаси деб билардик. Унинг «Ўтган кунлар», «Меҳробдан чаён» романлари қўлдан қўлга ўтиб ўқиларди. Мен иккала машҳур романни ҳам мириқиб ўқиган ва уларнинг таъсирида юрардим. Қодирийнинг боғида ўзи билан бирга ўтириб норинхўрлик қилиш етти ухлаб тушимга ҳам кирмаганди. Тезроқ бора қолсак, тезроқ машҳур ёзувчини кўра қолсак, деб шошилардик. Ўртоғимнинг дадаси Расулов амаки (номи ёдимда қолмаган, биз у кишини ҳамиша Расулов амаки деб атардик) бизни яқин қўшниси Абдулла Қодирийнинг боғига бошлаб кирди. Қўшқанотлик ўйма гул солинган дарвозадан кириб, торроқ йўлак билан кўзларимиз ҳар томонга аланглаб боғ ичкарисига юрдик. Сал нарида бир туп дарахт тагида чиройли шийпон ясатиб қўйилганди. Қизил гиламга айланма кўрпача тўшалиб, ўртасига дастурхон ёзилган, патнисга ноз-неъмат тузаб қўйилганди.

Дастурхон атрофида гурунглашиб ўтирган кишилар маҳалланинг оддий одамлари, қўни-қўшни, доимий норинхўрлар бўлсалар керак, чой ичиб, суҳбатлашиб ўтирар эдилар. Улар бизни ҳам давраларига қўшиб олдилар. Ўтирганлар орасидан Абдулла Қодирийни қидирардим. Отахон ёзувчимиз қанилар, деб сўрашга ийманардим, аммо кўзларим атрофга боқишдан толиқмасди. Ниҳоят, чопон кийган бир одам пайдо бўлди. Ҳамма ўрнидан туриб у кишини қаршилади. Биз ҳам, улфатлар ҳам жой бўшатиб, у кишини тўрга таклиф қилдилар, у киши илтифотга раҳмат айтиб, тўрга ўтдилар.

— Абдулла Қодирий (Жулқунбой) шу киши бўладилар, — деди Расулов амаки қулоғимизга.

Расулов амаки танитмасалар ҳам мен у кишини таниб олгандим. Юзи юмалоқ, паст бўйли, қора қош, ингичка мўйловли Қодирийга ҳам эл қатори норин тортдилар, чинни косада шўрвали норин ҳам бердилар. Қодирий ўзи жуда кам гапирса ҳам бошқаларни гапиртириб ўтирдилар. Кейин билсам, боғида норинхўрларни тўплашдан мақсади уларнинг гапларини эшитиш экан. Абдулла Қодирийни ўшандан кейин кўролмадим. Мен Қизил Армия хизматида юрган чоқларимда у киши Сибирда экан, хизматдан қайтганимдан кейин ҳам у киши ўша ёқларда эди.

Шахсга сиғиниш даврининг ўша йилларида журналистикамиз ва адабиётимиз, айниқса, ақлли, фикрловчи зиёлиларимиз катта жабр кўрди. Отажон Ҳошим ва Фитрат, Аъзам Аюб билан Муҳаммад Ҳасан, Абдулла Қодирий қаторида Чўлпон, Усмон Носир ва Маннон Уйғур сингари маданиятимиз устунлари таъқиб қилинди. Маданиятимизнинг энг яхши миллий кадрлари йўқотилиши маънавий ҳаётимиз ривожига, гуркираб ўсаётган адабиёт, санъатимиз равнақига озмунча зарар етказмади!

Вишинскийнинг «Социализм даврида синфий кураш сусаймайди, аксинча, тобора кескинлашади» деган сохта қоидасига асосланиб, «халқ душманлари» деган маъшум назарияни ўйлаб чиқардилар. «Қулоқларни синф ҳолида битириш» кампаниясидан кейинги бу ур-йиқит халқимизнинг энг сара, доно арбобларини қириб ташлади. Сувоқчи-қурувчи ишчидан республиканинг биринчи арбоби даражасига кўтарилган Акмал Икромов ҳеч қачон халққа заррача ҳам душманлик қилган эмасди. Биз ёшлар унинг нутқларини жон-дилимиз билан тинглардик. Файзулла Хўжаев жамиятга нима ёмонлик қилибди! Уларни сохта айблар билан қотил қилиниши халқимиз бағрига наштар ургандай бўлди, ўшанда халқимиз бағридаги ўша жароҳат ҳали битиб кетгани йўқ. Битмайди ҳам. Файзулла Хўжаевни ишдан олиб ўрнига Абдуллажон Каримовни тайинлаш маросимида мен мухбир сифатида иштирок этган эдим.

Бу маросим Ўзбекистон ҳукумат уйининг мажлислар залида бўлиб ўтганди. Ўшанда Файзулла Хўжаевни нималар деб ҳақорат қилмадилар. Гўё у Ўзбекистонни Англияга сотиб юбормоқчи бўлган эмиш. Акмал Икромов эса, Советлар тузумини йўқ қилиб, Ўзбекистонда буржуа давлати тузмоқчи бўлганмиш...

1937 йиллар ўзбек миллий кадрлари учун қирғинлик даври бўлганди. Файзулла Хўжаев ўрнига Раис бўлган Абдуллажон Каримовни уч кун ўтмай турмага ташладилар, кетидан Акбар Исломов ва барча ўзбек халқ комиссарларини қамадилар. Бу ур-йиқитда комсомол арбоблари ҳам четда қолмадилар. «Ёшларнинг доҳиси» деб ном олган ЎзЛКСМ МК секретари Исроил Ортиқовни шаҳар комсомоллари активи йиғилишида Рус драма театрида нутқ сўзлаб турганда минбардан қўлини орқасига боғлаб, намойишкорона ҳайдаб кетганларини ўз кўзим билан кўргандим. Ғалати давр бўлди ўша давр: эрталаб кўришган одамингиз кечқурун ғойиб бўларди, халқ душмани бўлиб турмага ташланганини эшитиб қолардингиз. Инқилоб ғалабаси учун, халқ бахти-саодати учун курашган, жон-дили билан хизмат қилаётган раҳбар арбоблар бирданига ва бирақайига «Миллатчи», ё «Саботажчи», ё «Халқ душмани», «Жосус» ёки «Ёт унсурлар ҳомийси» бўлиб қолаверарди.

Ур-йиқитда омон қолганлар ҳам ўз тақдирига ишонолмасди. Ҳамма ўз қобиғида яшар, дўстлар ҳам бир-бирови билан учрашолмас, борди-келди мутлақо ўз-ўзидан бас бўлиб қолганди. Аммо халқни қамаб бўлмас экан, халқ енгилмас экан. Кўрдик. Билдик. Ишондик!

Хотира ҳукми

АВВАЛ

Умр ўтаверади.

Дастлаб соат, кейин кун, кейин ҳафта, кейин йил... Шу тариқа умр ўтаверади.

Умринг яхши кечса ҳам, ёмон кечса ҳам эл ёдида қолади. Шоир айтганидек «Ё нурли, ё қора чизиқ бўлиб».

Инсон умр гирдобига тушиб, ошини ошаб ёшини яшайверади. Лекин у абадий йўқ бўлиб кетмайди. Яхшилигини олқаб, ёмонлигини қарғаб, авлодлар уни эслайди. Бу — ундан қолган хотира.

Хотира — муқаддас туйғу. Хотира куни мангулик зиёратгоҳига йилда бир марта келиб, отаси ёки хеш-ақраболарининг қабрини тозалаб, гул экиб кетадиганлар ҳам бор. Ҳар ҳафтада келиб, марҳумни ёдлаб кетадиганлар ҳам бор.

Хуллас, Хотира муқаддас туйғу.

СИНФДАН ТАШҚАРИ ДАРС

Дўстим телефон қилиб қолди.

— Эртага Хотира куни. Агар хўп десанг бирга устоз қабрини зиёрат қилиб келсак.

Учрашдигу, гап-сўзсиз йўлга тушдик. Мозористоннинг чеккасидаги мўъжазгина қабр. Бу ерда кўпларга ўзбек тилининг гўзаллигини ўз шеърларида намоён этган, исбот этган, юраги бир оламга татигулик устоз ётибди. Мангу уйқуда ётибди.

Дўстим билан иккимиз жимгина ўриндиққа чўкдик. Қабр устидаги сўлинқираган гулларни кўриб у деди:

— Гул олиш ҳам эсимизга келмабди. Ким қўйиб кетибдийкин?

— Мен.

Дўстим ялт этиб менга қаради.

— Сен?! Кутмаган эдим.

— Ҳар йили Хотира куни келишини кутиб туролмайман. Йўлим тушди дегунча келаман, устоз хотирасига бош эгаман.

Дўстимнинг боши эгилди. Мен ортиқ индамадим.

— Ёшимиз қирқдан ошибди. Умрнинг ярмини яшабмиз...

— Ҳали ҳам эсимиз кирмабди, — давом эттирдим мен.

— Шунақа деса ҳам бўлади. Биласанми, вақт йўқ-да! Битта-яримтани бирров йўқлаб ўтай дейсану...

— Ҳафсаланг бўлмайди. Тўғрими? — унга тикилдим. Дўстим кўзларини олиб қочди.

Икковлон чуқур хаёл оғушига чўмганча қабр бошидан қайтдик. Билмадим, у нималарни ўйларди, лекин менинг ўй-хаёлларим поёнсиз эди...

Устоз, шогирдларим оқибатсиз бўлади деб ўйлаб кўрганмидингиз ҳаётлик чоғингизда? Менинг номимни улуғлаб, ўзига ҳам, менга ҳам доғ туширмай яшашади деб умид қилгансиз албатта. Аммо йиллар ўтдию, умидингиз тўла оқланмади.

Хотира фақат бир кунгина эсланадиган воқеа эмас. Хотира аввало бир умрдир. Умр эса тарих. Тарихни, ўтган кунни ҳар лаҳза ёдлаб турмоқ шарт.

Қабристонга бир мўйсафидни невараси етаклаб кириб келди. Биз йўл бўшатиб, салом бердик.

— Ваалайкум, — мўйсафид тўхтаб, тин олди, бизга тикилди. Таниёлмади шекилли сўради. — Кимсизлар, яхшилар?

Мен кимлигимни айтдим.

— А-а, — деди мўйсафид, — отангни ҳам, бувангни ҳам биламан. Аммо сенинг отангни эслолмаяпман-да.

— Бобомни танирсиз балки? — деди дўстим, — Носир амакини?

— Э, э, Носирнинг неварасимисан? Табаррук одамнинг боласи экансан. Танимаганимни қара-я.

Мўйсафид йўл четидаги ўриндиққа чўкиб, бизларни ҳам ўтирмоққа чорлади. Дўстимнинг сал пешонаси тиришди. Мен маҳзун хаёллар оғушида бўлганим сабабли дарҳол мўйсафиднинг ёнига бордим.

— Носир ҳаёт бўлганида 100 га кирарди. Мендан икки қовун пишиғи катта эди-да. Гоҳида юракларим ўт бўлиб кетади. Шундай пайтларда бу ерга келаман. Ўтган-кетганларни эслайман. Совуйман. Бу ерда ётган тенг-тўшларим, худди: «Тириксанку, мунча ўртанмасанг!?» деяётгандек бўлади. Тириклик қандай яхши. Марҳумларни ёдламоқ — тирикларнинг биринчи вазифаси.

Носирнинг кимлигини, Меҳмоннинг кимлигини ҳаммага айтиб юраман. Бирга босмачиларни қувганмиз, бирга жангга кирганмиз. Қабристонда ётганларнинг кўпчилиги мен тенги одамлар. Гоҳида ўзимга ўлим ҳам тилайман. Гоҳида: «Шукур қилсанг-чи, сен ўша ўртоқларингнинг кимлигини ҳаммага айтиш учун, одамларни ғафлат уйқусидан уйғотиш учун яшаётгандирсан балки», деб ўйлайман.

Мўйсафиднинг хира кўзлари нурга тўлгандек бўлди.

— Носирнинг невараси экансан, уйга бормайсан бундоқ. Ё уйни билмайсанми? Биз ҳам ғанимат бўлиб қолдик. Эҳ, йиллар, қаритди-я мени!

Мўйсафид неварасига суяниб, ўрнидан турди.

— Яна кўришолмасак, соғ бўлинглар, болаларим. Абдуқодир деган бир чол бор эди деб эслаб қўярсизлар.

Мўйсафид аста-секин одим ташлаб юриб кетди. Назаримда бугунги кун эртанги кун кўмагида хилват гўшасига кетаётгандек туюлади.

Дўстим чуқур хўрсинди.

— Энди танидим. Буванинг улфати бор эди. Ўша чол.

Мен индамадим. Нима ҳам дейман? Мўйсафид бизга одамгарчиликдан, бурчдан, виждондан синфдан ташқари дарс берди дейманми? Дўстим тушунар ахир.

Автобус бекатига келганимизда у менга қўлини узатиб, зўраки жилмайди:

— Ҳайр, мен борай, ишларим кўп.

— Ҳайр,— дедим мен ҳам сўлғин, — келаси йил Хотира кунигача.

У ялт этиб менга қаради. Автобус келиб қолди. Мен қўл силкидим.

Хотира куни — бу расман муқаддас деб эълон қилинган сана. Лекин инсон хотирасини ҳар лаҳза, ҳар соатда, ҳар қадамда ёдламоқ керак.

Нега бу гапларни дўстимга айтмадим? «Ҳеч қиси йўқ, — тасалли бердим ўзимга, — келаси йил Хотира куни, албатта, айтаман».

ОНАЛАРГА МАДАД БЕР, ВАТАН!

Ҳар гал мотамсаро она ҳайкалини кўрганимда юрагим бир қалқиб тушади.

Назаримда у ҳайкал эмасдек.

Назаримда у ўғлининг бошида ўтирган онаизорнинг ўзи. Ҳализамон чуқур оҳ тортадию ўрнидан турадигандек.

Назаримда шундай. Аслида-чи?

Аслида у оналар бардошига қўйилган ёднома.

Аслида ҳар бир ҳайкал оналар бардоши шаънига айтилган қасида.

Номаълум солдат қабри атрофидан ўтаётганимда бир сафар туғёнли манзарага дуч келган эдим. Ёдгорлик атрофига оҳиста чўккан онахон ўз дардини баён этарди:

— Ахийри келдинг-а? Сенинг хокинг қаерда энди экан деб, неча йиллар суриштирдим. Энди хотиржамман. Фақат номинг нега номаълум? Ахир сен менинг ўғлим Абдувоҳидсанку! Бир армоним қолди. эшикдан кириб бормадинг. Лекин ўз юртингга келдинг. Энди хотиржам оёғимни узатсам бўлади.

Неча йил кутди экан она бу лаҳзаларни? Беш йилми, ўн йилми? Қирқ йилми? Қандай қилиб кутди? Оддийгина жавоби бор бу саволларни: кўзларини эшикдан олмай кутди. Кейин «бечора» деган сўзни қўшиб қўямиз.

Аммо кўзни эшикдан олмасдан қирқ йил кутишнинг ўзи бўладими?

...Ҳовлида бир тупгина ярми қуриган, ярми мўъжиза билан ҳар йили баҳорда кўкариб, гуллайдиган ўрик бўларди. Бир сафар борсам ўртоғим Наби болта кўтариб дарахт тагида турибди. Рўпарасида онаси. Ранги оппоқ: сочи билан юзини ажратиб бўлмайди.

— Қўй, бундай қилма, болам, — деди у ниҳоят.

— Ахир қуриган тарафини олиб ташлай.

Онаси бош чайқади.

— Тегма унга. Уни отанг экиб кетган. Отангнинг хотирасига болта кўтарма.

Набининг қўлидан болта тушиб кетди.

— Умри қанча бўлса яшайверсин, — онаси маъюсгина деди, — у батамом қуриган куни — менинг умримнинг охирги куни бўлади.

Худди шундай бўлди...

Демак, ўша дарахт, онанинг дардли кўнглига малҳам, дармон экан-да!

Табиат онани яратганда ўзидан ортиқ қилиб яратган. Бир марта гуноҳ қилсак табиат кечирмайди. Аммо она кечиради. Табиат тоқат қилолмайди. Аммо она тоқат қилади.

Оналарга ўзинг мадад бер, табиат!
Оналарга мадад бер, Ватан!

СЎНГ

Умр ўтаверади.

Ўтган умр эса тарих.

Тарих ҳар лаҳза ўқилиши керак. Чунки яхши одамлар, яхши ишлар, яхшилик авлодларга ибрат бўлмоғи шарт.

Ўтаётган умримизга аждодларимизнинг қутлуғ ишларини давом эттириб сайқал бермоғимиз, ўз яхши кунимизни яратмоғимиз керак.

Бу — ХОТИРА ҲУКМИ!

Темур УБАЙДУЛЛАЕВ.

Санъатнинг сеҳрли олами

Ўзбекистон мусаввирлари кўргазмаси

Бу расмга нигоҳи тушган киши сеҳрланиб қолади, ҳайратга тушади. Ўша «Рембрандтона» қора тасвир фонида ички бир ёғду билан нурафшон бўлган Ленин қиёфаси кўз олдингизда пайдо бўлади. Шунда ҳақиқий ижодкорнинг асарида унинг ўзига хос услубини, белгиларини, давр нафасини яна бир бор туясиз. Мусаввир қандай ўйлаган ва орзу қилган бўлса, ана шу санъат асари шундай пайдо бўлган.

Расм остидаги санага кўзимиз тушади — 1938 йил. Аниқроғи бу ажойиб асар 1936 йилдан 1938 йилгача бўлган даврда, ўша оғир дамларда, қалбимиздан ҳақиқий Ленин ниятларини, орзуларини суғуриб олишга уринилган йилларда чизилган. Рассом қалб амри билан Ленин образига мурожаат этганлиги яққол кўриниб турибди.

...Ленин қоронғулик орасидан биз томон шиддат билан қадам ташлаётгандек ва унинг бутун қиёфасида, оқилона ва қатъий қарашларида ташвиш ва умид барқ уриб турибди. Шундагина расмнинг қора фони сизга унчалик таъсир қилмай қўяди — биз яшаб турган дунёнинг барча жилолари нурлана бошлайди. Ана шу ранглар келгусида хира тортадими ёки янада чароғон нур сочадими — бу ўзимизга боғлиқ, деган хулосага келасан киши...

Рассом Александр Николаевич Волков ярим аср муқаддам доҳий қиёфасини шундай тасаввур этган эди. Санъат соҳасида ишлаётган амалдорлар ўшанда на мўйқалам соҳибини, на унинг асарини қадрлаган эдилар. Мана узоқ танаффусдан сўнг асар кимга аталган бўлса, ўшанга қайтариб берилди. У В. И. Ленин номли Марказий музейнинг Тошкент филиали янги кўргазмасидан жой олди. Бу ерда Владимир Ильич туғилган куннинг 119 йиллиги муносабати билан «Ўзбекистон мусаввирлари Ленинномаси» кўргазмаси очилди.

Мазкур кўргазма ҳақли равишда маънавий ҳаётимизда рўй бераётган воқеаларнинг энг муҳимларидан бўлиб қолади. Чунки юксак санъат Ленин ҳаёти ва унинг ажойиб ишлари билан яна бир бор ошно бўлишимизга кўмаклашади. Айни вақтда Ленин мавзусига мурожаат этиш санъаткорлар ижодига ҳам баракали таъсир қилаётганлигини яна бир бор ҳис этамиз.

Ҳақиқий санъаткор ўзининг бутун ижоди давомида ана шу битмас-туганмас, кўп қиррали мавзуни ёритишга ҳозирлик кўради ва катта илҳом билан ишлайди. Владимир Ильич ҳаёт йўли босқичларини ифодалашга интилиш қонуний бир ҳолдир. Шу билан бирга ҳар бир ижодкор Ленинномага ўзининг яна бир чизгисини қўшади.

Кўргазмада буюк воқеалар, диққатга сазовор ерларга қилинган саёҳатлардан олинган таассуротлар, эсдаликлар асосида яратилиб, Ленининг ўлмас ғоялари билан йўғрилган ранг-баранг асарлар бор. Сергей Сергеевич Колибановнинг «В. И. Ленин Вхутемасда» асари шундай картиналардан ҳисобланади. Владимир Ильич ва Надежда Константиновна ўша вақтларда учрашган ёш рассомлар орасида мазкур асар муаллифи ҳам бор эди. Ўшанда санъат ҳақида, ижод ҳақида қизиқарли суҳбат бўлганди.

Биз яна Ленин қадамжолари бўйлаб саёҳат қиламиз, янги дунё туғилиши билан боғлиқ бўлган унутилмас воқеалар билан ошно бўламиз, амалга ошираётган ишларимизни Ленин васиятлари билан қиёслаймиз. Бу ерда Л. Абдуллаев, С. Абдуллаев, Х. Аҳмадулин, Қ. Башаров, Г. Визель, Ф. Гришченко, В. Жданов, В. Кайдалов, М. Карпузас, В. Ковинин, С. Колибанов, А. Кривонос, В. Кузнецов, Н. Қўзибоев, Р. Левицкий, Г. Моисеев, Р. Немировский, Н. Пудовкин, И. Рубин, С. Стрибний, Р. Сучков, Г. Чиганов, Г. Шевяков каби рассомлар бизга ҳамроҳ бўлишади... Қаранг, номлар ҳам, услублар ҳам, ечимлар ҳам ранг-баранг! Бу ерда ҳис-туйғулар жилғалари бирлашиб, қудратли оқимга айлангандек...

Кўргазманинг ўзига хос яна бир хусусияти устида тўхтаб ўтиш ўринли бўлур эди: Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги кўргазмалар ва панорамалар маъмурияти тақдим этган асарлар билан бир қаторда, Ленин ёдгорлик музейининг ўз фондларидан олинган расмлар, гравюралар, ўймакорлик буюмлари, ҳайкаллар ҳам ана шу экспозициянинг асосини ташкил этди. Бу ерда сотиб олинган, одамлар чин қалбдан совға қилган кўпгина дурдоналар бор. Бунинг устига муаллифлар ҳам ўз асарларини ана шу муқаддас даргоҳга чин кўнгилдан тақдим этганлар.

...Александр Волков яратган дурдона сингари асарларни эса халқ музейларида, маданият саройларида, клубларда ҳатто биргина картинадан ташкил топадиган кўргазмаларда намойиш этса арзийди.

Е. ЕФИМОВ,
ЎзТАГ шарҳловчиси.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ЛОМБАРДИ ХИЗМАТИДАН ФОЙДАЛАНУВЧИ ГРАЖДАНЛАР

ДИҚҚАТИГА!

Тўла хўжалик ҳисоби ва ўз-ўзини пул билан таъминлашга ўтилиши муносабати билан

«ТАШГОРЛОМБАРД» БИРЛАШМАСИ

МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

Гаровга қўйилган буюмларни реализация қилиш (Москва шаҳридаги «Главювелирторг» базасига жўнатиб юбориш) гаров билетининг орқа томонида кўрсатилган инструкцияга қатъий амал қилинган ҳолда, яъни белгиланган 4 (тўрт) ой муддати ўтиши билан амалга оширилади.

1988 йилнинг апрель, май, июнь, июль, август, сентябрь, октябрь, ноябрь ойларида гаровга қўйилган буюмлари бўлган гражданлардан ўз буюмларини сотиб олиш учун шошилинч равишда

ЛОМБАРДГА УЧРАШИШЛАРИНИ СЎРАЙМИЗ

ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ!

Гаровларни ўз вақтида сотиб олингиз!

Гаровларни сақлаш муддати ўтиши билан даъволар қабул қилинмайди.

«УЗАВТОТРАНСТЕХНИКА» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмасининг

лойиҳа-конструкторлик-технология бюроси

МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВИ СОВЕТИ

конкурс асосида бюро бошлиғи лавозимига

САЙЛОВ ЎТКАЗАДИ

Конкурсда техника фанлари кандидати илмий даражасига эга бўлган («Автомобиль транспортида фойдаланиш» ихтисоси бўйича) ва камида 10 йил автомобиль транспортида ишлаган, шу жумладан, раҳбарлик лавозимларида камида 5 йил фаолият кўрсатган кишилар қатнаша оладилар.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Адрес: 700031, Тошкент шаҳри, Педагогика кўчаси, 16-уй, кадрлар бўлими.

ҚИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!

17-«ОБУНА НАШРЛАРИ» магазинининг

БУКИНИСТИК БЎЛИМИ

(ЎзССР 50 йиллиги проспекти, 7-уй)

аҳолидан бадиий, болалар ва мемуар адабиётларни, фалсафа-санъатга оид адабиётларни ва обуна нашрларини

СОТИБ ОЛАДИ ВА СОТАДИ

КИТОБ АЛМАШУВ ДАВОМ ЭТМОҚДА.

Бўлимда расм чизиш маҳсулотлари (альбомлар) кенг ассортиментда мавжуд.

Иш соатлари — соат 10 дан 19.00 гача, танаффус — соат 14 дан 15.00 гача, дам олиш куни — душанба.

Справкалар учун телефон: 44-57-41.

«ТАШКНИГА» шаҳар китоб савдоси идораси.

«УЗБЕКЗОЛОТО» ишлаб чиқариш бирлашмасининг

ҚИЗИЛҚУМ ОЛТИН ИЗЛОВЧИЛАР АРТЕЛИ

пул ўтказиш йўли билан асалари оилалари, асалари инвентарлари, асалари оилаларини ташиш учун прицепларни

ХАРИД ҚИЛАДИ

Қуйидаги телефон орқали мурожаат қилинсин: 33-15-73.

«Средазгазпром» ишлаб чиқариш бирлашмасининг тармоқ ахборот-ҳисоблаш маркази

кенгайтирилган конфигурацияли қурилмалар билан бирга ЭҲМ ЕС 1033, 1036

МАШИНА ВАҚТИНИ ИЖАРАГА БЕРАДИ

Справкалар учун телефонлар: 55-39-34, 35-85-74, 56-77-05.

Ўзбекистон ССР Халқ таълими министрлиги «МАЛИКА» трикотаж тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси қошидаги

46-ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йили учун

қабул эълон қилади

Ўқишга Тошкент шаҳрида ва Тошкент областининг пойтахтга яқин районларида яшовчи, 8—10 синф ҳажмида маълумотга эга бўлган қизлар қабул қилинади.

Билим юрти хотин-қизлар, болалар енгил кийимларини тикиш бўйича тикувчи-мотористкалар тайёрлайди.

8-синф ҳажмида маълумотга эга бўлган қизлар 3 йил ўқийдилар ва бепул овқат, кийим-бош билан таъминланадилар.

Ўқишни битирганларидан сўнг улар ўрта маълумот ва касб эгаллаганликлари ҳақида диплом оладилар.

Ўрта маълумотга эга бўлган қизлар 1 йил ўқийдилар ва улар ҳар ойда 70 сўм миқдорида стипендия билан таъминланадилар.

Ҳамма ўқувчилар ишлаб чиқариш практикаси даврида ишлаб топган иш ҳақларининг 50 процентини оладилар.

Ўқиш даври меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Билим юрти қошида «Золотинка» кооперативи ишлаб турибди. Ўқувчилар ўқишдан ташқари вақтларида у ерда ишлашлари мумкин.

Билим юртининг «Ором» вокал-чолғу ансамбли ва «Гулруҳ» ашула ва рақс ансамбллари бор.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширишлари лозим: билим юрти директори номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан справка, ота-онасининг иш жойидан справка, медицина справкаси, 3х4 см. ҳажмидаги 4 дона фотосурат, характеристика, таржимаи ҳоли.

Туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт шахсан кўрсатилади.

МАШҒУЛОТ 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: 700019, Тошкент шаҳри, «Себзор» массиви, С. Раҳимов кўчаси, 313-уй (2, 7-троллейбуслар; 157, 158, 175-автобуслар; 35, 4-маршрут таксининг «Қизил-Қўшин» бекати).

Телефон: 44-52-64.

49-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1989-1990 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти 8 ва 10-синф ҳажмида маълумотли ёшларни қуйидаги мутахассисликлар бўйича тайёрлайди: карамелчи-конфетчилар, қандолатчи, химик-лаборант, сотувчи, ошпаз, холодильник асбоб-ускуналарни ремонт қилиш бўйича слесарлар.

Ўқиш муддати 8 синф маълумотидаги йигит-қизлар учун 3 йил. Улар ўқиш даврида тўлиқсиз давлат таъминотида бўладилар.

Ўрта маълумотлилар учун ўқиш муддати 1 йил. Уларга ҳар ойда 30 сўм стипендия тўланади.

Билим юртига Тошкент шаҳрида ва Тошкент областининг Калинин ва Тошкент районларида пропискада бўлган йигит-қизлар қабул қилинади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Ўқиш 1 сентябрдан бошланади.

Машғулотлар рус ва ўзбек тилларида олиб борилади.

Ўқишни битирувчилар БКК, «Ўртоқ» кондитер фабрикасига, «Тошпиво» ишлаб чиқариш бирлашмасига, «Ташплодоовощторг» ихтиёрига ишга юборилади.

Барча ўқувчиларга ишлаб чиқариш практикаси даврида маошининг 50 проценти ҳажмида ҳақ тўланади.

Билим юртида спорт секцияси, ВИА тўгараги ишлайди. Билим юртини муваффақиятли битирганларга олий ўқув юртларига имтиёзли равишда кириш учун йўлланмалар берилади.

Билим юртининг барча группаларига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: директор номига ариза, туғилганлиги ҳақида гувоҳнома, маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асли), турар жойидан ва ота-онасининг иш жойидан справкалар, таржимаи ҳоли, 286 формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 8 дона фотосурат.

Адрес: 700080, Тошкент шаҳри, Ленин райони, Истиқбол кўчаси, 3-уй (15, 23, 45, 68, 171, 183-автобусларнинг «Қўйлиқ» бозори» бекати). Телефон: 90-36-69.

В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси базасидаги

8-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛИКЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

УЧИШ АППАРАТЛАРИНИНГ ЙИҒУВЧИ СЛЕСАРИ, МЕХАНИКА ЙИҒУВ ИШЛАРИ СЛЕСАРИ, САНОАТ АСБОБ-УСКУНАЛАРИ РЕМОНТИ СЛЕСАРИ, СОНЛИ ПРОГРАММА БИЛАН БОШҚАРИЛАДИГАН СТАНОКЛАРНИНГ ОПЕРАТОРИ, ТОКАРЬ, ФРЕЗЕРЧИ, КЕНГ ПРОФИЛДАГИ СТАНОКЧИ.

ЎҚИШГА 8-10 СИНФ МАЪЛУМОТИГА ЭГА БЎЛГАН ЙИГИТ-ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

8-синф маълумотига эга бўлганлар учун ўқиш муддати — 1 — 2 — 3 йил.

1—2 ЙИЛЛИК ТАЪЛИМ ГРУППАЛАРИГА ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН ЎҚУВЧИЛАРГА ДИПЛОМ ВА КАСБ ҲАҚИДАГИ ҲУЖЖАТ БЕРИЛАДИ.

Ўқиш миллий тилда олиб бориладиган группалар ҳам мавжуд.

2-3 йиллик таълим группаларига қабул қилинган ўқувчилар озиқ-овқат ва кийим-бош билан таъминланадилар.

ЎҚИШНИ ТАМОМЛАГАЧ, УЛАРГА ТУГАЛЛАНГАН ЎРТА МАЪЛУМОТ ҲАҚИДАГИ ВА КАСБ ЭГАЛЛАГАНЛИК ҲАҚИДАГИ ҲУЖЖАТ ТОПШИРИЛАДИ.

Бир йиллик таълим группаларига кирган ўқувчиларга ойига 65 сўм стипендия тўланади.

Ишлаб чиқариш практикаси даврида ҳамма группаларнинг ўқувчиларига стипендия сақланган ҳолда иш ҳақининг 50 проценти тўланади.

ЎҚИШ ДАВРИ УМУМИЙ МЕҲНАТ СТАЖИГА ҚЎШИБ ҲИСОБЛАНАДИ.

Билим юртида спорт секциялари, бадиий ҳаваскорлик, авиамоделчилик, радио ва фото тўгараклар ишлаб турибди.

Билим юртини «яхши» ва «аъло» баҳоларга тамомлаганларга техникум ва олий ўқув юртларининг кечки ва кундузги бўлимларига ўқишга киришлари учун йўлланма берилади.

БИЛИМ ЮРТИНИ ТАМОМЛАГАНЛАР В. П. ЧКАЛОВ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ АВИАЦИЯ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИДА ИШ БИЛАН ТАЪМИНЛАНАДИЛАР.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш шарт: маълумот ҳақидаги ҳужжат, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома (паспорт), яшаш жойидан справка, ота-онасининг ишхонасидан справка, медицина справкаси, мактабдан характеристика, 6 дона фотосурат (3х4, 4х5 см).

Билим юрти адреси: 700128, Тошкент шаҳри, Октябрь райони, Усмон Юсупов кўчаси, Авиация проезди, 10-уй (6, 10, 23-трамвайлар; 1, 4, 10, 14, 21-троллейбуслар; 17, 44, 48, 97-автобусларнинг «Ленинград» меҳмонхонаси» бекати). Телефон: 41-75-54.

Доира рақси. С. Михайлов фотоэтюди.

БИРГАЛАШИБ КУРАШАЙЛИК

«Меҳнатсиз даромад топиш билан боғлиқ бўлган биронта ҳам фактга нисбатан таъсир чораси кўрмай қолдирилмасин. Иш шундай йўлга қўйилсинки, порахўрлар, давлат бойлигини таловчилар, таъмагирлар, ташмачилар ҳамда жамият ҳисобига бойлик орттиришга ружу қилган бошқа кимсалар ялпи нафратга дучор этилсин».

(КПСС Марказий Комитетининг «Меҳнатсиз даромадларга қарши курашни кучайтириш тадбирлари тўғрисида»ги қароридан).

Барча ғаразли жиноятлар билан бир қаторда, чайқовчиликка қарши кураш ҳуқуқ-тартибот органларининг асосий вазифаларидан бири ҳисобланади. Шаҳар Ички ишлар бошқармасининг БХСС бошқармаси кенг жамоатчиликка таянган ҳолда чайқовчиликка қарши муросасиз кураш олиб бормоқда.

Ўтган 1988 йилда БХСС ходимлари томонидан Тошкент шаҳрида 870 та чайқовчилик фактлари фош этилди. Қўлга тушган чайқовчилардан 184875 сўмлик чайқов моллари, 31216 сўм пул олинди ва 40093 сўмлик мол-мулк мусодара қилинди. Шу йилнинг ўтган икки ойи ичида 177 чайқовчилик фактлари фош этилиб, 69453 сўмлик моллар мусодара қилинди. Келинг, фактларга мурожаат қилайлик. Шу йил февраль ойида Тошкент шаҳар стоматология касалхонаси ишчиси — Қорасарой кўчаси, Калинин-Мавзу проезди, 1-уйда истиқомат қилувчи Ш. Содиқов ва унинг шериги — «Ташавтотехобслуживание» бирлашмасининг вулканизатори Б. Иброҳимовлар қўлга олинди. Чайқовчиларнинг уйлари тинтув қилинганда 96 жуфт хитой ва 31 жуфт Австрия кроссовкалари топилди. Чайқовчилар бир неча кун олдин новосибирсклик А. Петренкога 15 жуфт кроссовкани 1050 сўмга сотишгани ҳам аниқланди.

Олиб борилган текширишлар шуни кўрсатдики, Ш. Содиқов ва Б. Иброҳимовларга кроссовкаларни «Узобувьторг» омборхонаси шофёри, Янги Тарнов кўчаси, 38-уйда яшовчи К. Шербоев пуллаган экан. Ҳар жуфт кроссовкани у 56 сўмдан сотгани, ўзи бу пойафзалларни «Ташобувьторг»нинг 27-магазинидан (мудири Қ. Даутов) ҳар жуфтини 54 сўмдан олгани аниқланди.

Қ. Даутов мудирлик қилаётган магазин пештахталари ва хоналари кўздан кечирилганда, омборхоналарда яшириб қўйилган 20 жуфт кроссовка ва бошқа 10294 сўмлик харидоргир пойафзаллар топилди. Чайқовчиларни Австрия кроссовкалари билан Фарғона областида яшовчи А. Янгиев таъминлаб турганлиги ҳам аниқланди. Чайқовчилар ва уларнинг ҳамтовоқларига қарши жиноий иш қўзғатилиб, улардан олинган 7076 сўмлик кроссовка мусодара қилинди.

Аёлларнинг ҳар хил кўйлаклари, газмоллар, ялтироқ симли рўмоллар билан чайқовчилик қилиш фактлари ҳам кўпайиб бормоқда. Шундай моллар билан чайқовчилик қилишни ўзига касб қилиб олган Авиасозлар шаҳарчаси, 22-уй, 3-квартирада яшовчи В. Проскурина 12 февраль куни ўз квартирасида навбатдаги харидорга кўйлаклик 6 метр, ялтироқ симли полиэстр материалининг ҳар метрини 140 сўмдан, 12 дона баҳоси 8 сўмлик аёллар газ рўмолининг ҳар бирини 15 сўмдан сотиб, текин даромадни санаб ўтирганида қўлга олинди. Унинг уйи тинтув қилинганида 230 метр полиэстр материали, 22 метр помбархат, 155 дона газ рўмоли, 235 дона Японияда чиқарилган ялтироқ симли жун рўмол, жами 28926 сўмлик мол, 1500 сўм пул ва 1500 сўм пул қўйилган омонат дафтарчалари топилди. Чайқовчи устидан жиноий иш қўзғатилди.

Кейинги уч йил ичида олиб борилган кураш натижалари шуни кўрсатмоқдаки, чайқовчилик кўпроқ Октябрь ва Олой бозорлари территорияларида, Фарҳод ярмаркасида ва янгидан очилган шаҳар Отчопаридаги бозор территорияларида айниқса авж олган. Ҳозир шу территорияларда чайқовчиликка қарши курашувчи махсус группалар ташкил қилиниб, бу группалар февраль ойидан ўз вазифасини бажаришга киришди. Шу группалар томонидан 16 февралдан 5 мартгача 43 та чайқовчилик факти фош этилиб, чайқовчиларнинг 13420 сўмлик моллари мусодара қилинди.

Февраль ойида Агросаноат давлат комитети автотранспорт корхонасининг шофёри Х. Турсунов ва «Средазэлектроаппарат» бирлашмасининг шофёри В. Денисов ўзаро тил бириктириб, Целиноград областидаги гўшт магазинларидан 1500 килограмм мол оёқларининг ҳар бир килограммини 25 тийиндан сотиб олиб, Олой бозорида килограммини 1 сўм 50 тийиндан сотаётганда қўлга олинди.

Худди шу бозорда Шаҳрисабз универмаги сотувчиси А. Эргашев ва унинг таниши — Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар институтининг 3-курс студенти А. Юсупов Шаҳрисабз шаҳридан 15 сўмдан харид қилиб келтирилган 51 комплект болалар кийимининг ҳар бир комплектини 25 сўмдан пуллаётганда ушланди. Уларнинг 1500 сўм пул ва 765 сўмлик чайқов моллари олиб қўйилиб, ҳозир тергов ишлари олиб борилмоқда.

Куйбишев шоссеси, 209-уйда истиқомат қилувчи Н. Ерматов ҳеч қаерда ишламай, спиртли ичимликлар билан чайқовчиликни ўзига касб қилиб олган. У илгари шу ҳунари туфайли судланган бўлишига қарамасдан бундан тегишли хулоса чиқариб олмабди. У яқинда баҳоси 3 сўм 20 тийин турадиган «Портвейн» виносининг ҳар шишасини 7 сўмдан пуллаётганида яна қўлга тушди. Уйи тинтув қилинганда сотиш учун тайёрлаб қўйилган яна 28 шиша «Портвейн» виноси топилди. Унинг устидан жиноий иш қўзғатилди.

Ҳозир автошиналар камёб эканлигини олдиндан эшитиб юрган Тошкент 1-пойафзал фабрикаси чойхоначиси Т. Мусажонов 27 февраль куни автомашиналарга техник ёрдам кўрсатиш станциясидан 72 сўмдан 4 дона автомашина ғилдиракларини сотиб олиб тўғри Фарҳод ярмаркасига келади. У шу ерда шиналарнинг ҳар бирини 130 сўмдан сотаётган вақтда қўлга тушди.

Тошкент халқ хўжалиги институтининг IV курс студенти С. Хаитов шаҳримиз магазинларидан 15 сўм 50 тийиндан сотиб олган 85 комплект болалар кийимларини Олой бозори территориясида 35 сўмдан сотиб, 1657 сўм фойда кўрмоқчи бўлиб турганида ушланди. Отчопардаги бозорда автомашина эҳтиёт қисмлари билан чайқовчилик қилган «Промстрой» трестига қарашли механизация бошқармаси кранчиси Г. Муракин ушланди. У чайқов йўли билан 206 сўм фойда кўрган.

Юқоридаги мисоллардан шу нарса аён бўляптики, чайқовчиликка қарши кураш фақат маъмурий органларнинг эмас, балки жамоатчиликнинг вазифаси экан деган маъно келиб чиқяпти. Дарҳақиқат, меҳнатсиз даромад орттиришни ўзига касб қилиб олган кимсаларга қарши биргалашиб курашишимиз керак.

Ш. КАРИМОВ,
Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети Ички ишлар бошқармасининг БХСС бошқармаси бошлиғи, милиция полковниги.

Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ,
«Тошкент оқшоми» мухбири.

Редактор
Э. М. ЭРНАЗАРОВ.

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА

31 МАРТ СОАТ 19.00 ДА, 1, 14, 21, 30 АПРЕЛЬ СОАТ 19.30 ДА

премьера

Тўхтасин Жалилов, Георгий Мушель музикаси.

Собир Абдулла, Музаффар Муҳамедов асари.

«Гул ва Наврўз»

(икки парда, беш манзарали музикали драма)

САҲНАЛАШТИРУВЧИ РЕЖИССЁР — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби НОСИР ОТАБОЕВ.
ДИРИЖЁР — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист НАБИ ХАЛИЛОВ.
РАССОМ — СОБИР БЕКМАТОВ.
РЕЖИССЁР — АЛОВИТДИН МУҲИТДИНОВ.
ХОРМЕЙСТЕР — КОМИЛ САЪДУЛЛАЕВ.
БАЛЕТМЕЙСТЕР — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ШОКИР АҲМЕДОВ.
Жангларни саҳналаштирувчи МАЪРУФ ОТАЖОНОВ.
Режиссёр ёрдамчиси — РАИСА МУҲИТДИНОВА.
Концертмейстерлар — Б. ЦЕПЕМАН, Н. АЗИМОВА.
Костюмлар бўйича рассом — Г. БАКИРОВА.

РОЛЛАРДА:

Ўзбекистон ССР халқ артистлари: МАҲМУДЖОН ҒОФУРОВ, ФАРОҒАТ РАҲМАТОВА;
Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар: СУРЪАТ ПУЛАТОВ, ҲУСАН ШАРИПОВ, АБДУҒАФУР АБДУРАҲМОНОВ, АДИБА МИРЗАЕВА;
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреатлари: ОДИНАХОН НАРЗУЛЛАЕВА, МЕҲМОНАЛИ САЛИМОВ;
артистлар: Фазлиддин Фаёзов, Файзулла Аҳмедов, Собир Раҳимжонов, Абдуҳолиқ Мамарасулов, Равшан Солихов, Рустам Мадиев, Турғун Бекназаров, Меҳри Бекчонова, Зулайҳо Бойхонова ва бошқалар.

«ЎЗБЕКҚОНЦЕРТ»

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

31 МАРТ, 1 АПРЕЛЬ СОАТ 20.00 ДА
2 АПРЕЛЬ СОАТ 16 ВА 20.00 ДА

«ҲАЗИЛ»

ҲАЖВИЯ ВА ҚЎШИҚ КЕЧАСИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Тўхтамурод АЗИЗОВ, Обид АСОМОВ, Собит АСОМОВ, Ботир МУҲАМЕДХЎЖАЕВ, Мирза ХОЛМЕДОВ;

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артистлар: Рушана СУЛТОНОВА, Зиёда МАДРАҲИМОВА, Элмурод ИСЛОМОВ, Одил КАМОЛХЎЖАЕВ;

Биринчи Бутуниттифоқ «ЯНГИ ОВОЗЛАР» радио конкурсининг лауреати

ЮЛДУЗ УСМОНОВА

XII Жаҳон ёшлар фестивали дипломанти, Тошкент область Ленин комсомоли мукофоти лауреати

ЛИРИК ХОНАНДА КОМИЛЖОН ЙЎЛДОШЕВ.

Постановкачи режиссёр — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист, Ҳамза номидаги Ўзбекистон ССР давлат мукофотининг лауреати АБДУРАШИД РАҲИМОВ.

Билетлар соат 14.00 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

1 АПРЕЛДАН 9 АПРЕЛГАЧА

«ЛИДЕР ХИТ-ПАРАДОВ»

«КУЗГИ МАРАФОН»» фестивалининг лауреатлари

МИРАЖ

группа солисти — НАТАЛЬЯ ГУЛЬКИНА.

«АНТРЭ» АУКЦИОНИ

МОДАЛАР ТЕАТРИ

УСТКИ КИЙИМЛАР ВА КЕЧКИ КЎЙЛАКЛАРНИНГ ЗАМОНАВИЙ МОДЕЛЛАРИ КЎРИГИ.

«МОДА-89» МОДЕЛЛАРИНИНГ КИМ ОШДИ САВДОСИ ЎТКАЗИЛАДИ.

Олдиндан билетлар сотиш кассаси очиқ.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН БУЮРТМАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача ишлайди.

Справкалар учун телефонлар—44-35-91, 44-35-84, 44-28-04.

Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги М. Қориёқубов номли ўзбек давлат филармонияси

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА

7, 8 АПРЕЛЬ, СОАТ 19.30 ДА

«ЁШ ИЖРОЧИЛАР САНЪАТИ»

М. ҚОРИЁҚУБОВ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИНИНГ СОЛИСТИ

НУРИДДИН ҲАЙДАРОВ

К О Н Ц Е Р Т И

Программани — Ўткир СИДДИҚОВ олиб боради.
Билетлар СССР Халқлари дўстлиги саройи кассаларида соат 14.00 дан бошлаб сотилмоқда.

Китобсеварлар диққатига!

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИТОБ МАГАЗИНЛАРИДА ТОПШИРИЛГАН МАКУЛАТУРАГА АЛМАШИЛГАН ТАЛОНЛАР БЎЙИЧА БЕРИЛАДИГАН ҚУЙИДАГИ

КИТОБЛАР САВДОДА МАВЖУД

Б. Житков. «ТАНЛАНГАН АСАРЛАР».
Р. Брэдбери. «ВИНО ИЗ ОДУВАНЧИКОВ».
Р. Уоррен. «ВСЯ КОРОЛЕВСКАЯ РАТЬ».
Д. Пристли. «ЗАТЕМНЕНИЕ В ГРЕТЛИ».
«ПУШКИННИНГ ҲАЁТИ». 2 томлик.
Талонларнинг амал қилиш муддати 1989 йил 1 апрелда тугайди.

КИТОБЛАРНИ ЎЗ ВАҚТИДА ХАРИД ҚИЛИШЛАРИНГИЗНИ СЎРАЙМИЗ!

Справкалар учун телефон — 33-05-58.

Театр

НАВОИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 31/III да **Евгений Онегин** (17.00).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 31/III да **Олтин девор.**

МУҚИМИЙ НОМИДАГИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 31/III да **Гул ва Наврўз.**

Кино

31 МАРТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ПИЦЦЕРИЯ ОРҚАЛИ АЛОҚА» (катта зал, 18.30, 20.45); «УЧ МУШКЕТЁР МИСОЛИ» (кичик зал, 19, 21.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ЖОДУ ҚИЛИНГАН ИЛОНЛАР ВОДИЙСИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).

Ватан — «КЕЙИНГИ КУН ЭРТАЛАБ» (16, 18, 20, 21.30).

Чайка — «ПИЦЦЕРИЯ ОРҚАЛИ АЛОҚА» (18.30, 21.00).

Нукус — «КЕЙИНГИ КУН ЭРТАЛАБ» (18.30), «ҚАЛБИМ МЕНИНГ» (20.45).

Восток —«ТАНИШИШ» (18.30, 21.00).

Москва — «ПИЦЦЕРИЯ ОРҚАЛИ АЛОҚА» (18.30, 20.40).

Қозоғистон — «ҒИРТ ЁЛҒОНЧИ» (18, 20.00).

Дружба — «ҚОНУНДАГИ ЎҒРИЛАР» (ҳар соатда).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ҚАЛБИМ СИЗГА ҲАВОЛА» (жуфт соатларда).

1 АПРЕЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

Санъат саройи — «ПИЦЦЕРИЯ ОРҚАЛИ АЛОҚА» (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.45); «УЧ МУШКЕТЁР МИСОЛИ» (кичик зал, 11.30, 14, 16.30, 19, 21.30).

Тошкент Советининг 50 йиллиги — «ЖОДУ ҚИЛИНГАН ИЛОНЛАР ВОДИЙСИ» (жуфт соатларда ва 21.30 да).

Ватан — «КЕЙИНГИ КУН ЭРТАЛАБ» (16, 18, 20, 21.30), «ИФ ҚАЛЪАСИНИНГ МАҲБУСИ» (11, 13.30).

Чайка — «ПИЦЦЕРИЯ ОРҚАЛИ АЛОҚА» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Нукус — «КЕЙИНГИ КУН ЭРТАЛАБ» (13.30, 18.30), «ҚАЛБИМ МЕНИНГ» (11, 16, 20.45).

Восток — «ТАНИШИШ» (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00).

Москва — «ПИЦЦЕРИЯ ОРҚАЛИ АЛОҚА» (11, 13.30, 16, 18.30, 20.40).

Қозоғистон — «ҒИРТ ЁЛҒОНЧИ» (11, 12, 14, 15, 17, 18, 20.00).

ВЛКСМ 30 йиллиги — «ИҚРОР БЎЛИШ» (11, 14, 17, 20.00).

Дружба — «ҚОНУНДАГИ ЎҒРИЛАР» (ҳар соатда).

Автомат-жавоб берувчи телефонлар:

Дружба — 67-96-87
ЎзССР 25 йиллиги — 53-65-87
М. Шайхзода номли — 42-39-74
С. Раҳимов номли — 48-46-71.
Ҳамза номли — 91-10-51.
Тинчлик — 58-36-06.
Искра — 39-14-59.

Цирк

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«Ҳайвонлар цирки» аттракциони** (11, 14, 17.00).

Тошкент шаҳридаги 12-ўрта ҳунар-техника билим юрти томонидан **Икромов Марат Шовкатович** номига берилган 467489 номерли йўқолган

ДИПЛОМ

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтининг ректорати, партия ва касаба союз ташкилотлари амалий математика кафедрасининг ассистенти Ж. Қуроқбоевга онаси

Парчаой
ҚУРОҚБОЕВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Сергели район Халқ таълими бўлими ва район касаба союз комитети ҳамда маориф муассасалари коллективлари Сергели район Халқ таълими бўлими мудири ўринбосари Ф. А. Мирраҳимовага онаси

Амина
МИРРАҲИМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

ТОШКЕНТ оқшоми
Узбек ва рус тилларида мустақил равишда нашр этилади.

«Тошкент оқшоми»
(«Вечерний Ташкент») — орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.
Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

РЕДАКЦИЯ АДРЕСИ:
700083, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Телефонлар: қабулхона — 32-53-76; бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-57-84; экономика ва шаҳар хўжалиги — 32-54-19; социал проблемалар — 32-53-10; хатлар ва оммавий ишлар — 33-29-70; жамоатчилик редакцияси — 33-99-42, 32-53-66, 32-54-15; «Ташкентская неделя» рекламалар иловаси — 32-56-84; эълонлар — 33-81-42.

Якшанбадан ташқари, ҳар куни чиқади.
Тиражи — 126.670

Р — 09664. Ички саҳифаларга 17.00 да қўл қўйилган. (График бўйича 17.00 да қўл қўйилиши лозим). Б. 2083. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10